[illegible] weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండపత్రిక

హైదరాబాదు (దక్కన్)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సంవత్సరాదాయ ౬-౦-౦
అర్ధ ,, ,, ౩-౦-౦
విడి ప్రతిక ౦-౧-౦

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, Dn. MONDAY 27-8-1934

1034470

ప్రాతపత్రికకు
వెల ప్రత్యేకము

సంపుటము ౯ { శా. శ. ౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ శ్రావణ బ॥ ౩ సోమవారము ౨౭-౮-౧౯౩౪. { సంచిక ౭౧

నిష్కామకర్మ

మాణిక్యారావు ముద్దుర్తి (ఉస్మానియా)

భాద్రపదమాసము సర్వప్రకృతియందు [illegible] యున్నాడు. తనశక్తిని ప్రయోగింపజాలక [illegible] పట్టుపట్టినట్లు పృథ్వియంతయు పచ్చగానున్నది. [illegible] పచ్చని చీరకట్టి, [illegible] నవవధువువలె [illegible] కన్నులపండువు గావించుచున్నది. నేను ప్రతిదినము [illegible] కుంభ [illegible] నుండి [illegible] తనము [illegible] చున్నాడు. [illegible] తెలియునా! నేను [illegible]

సుశీల తన భర్తకు అభ్యంగనస్నానము చేయించెను. [illegible] స్నానము చేసి చక్కగా అలంకరించుకొని తనకు [illegible] మోహనునికి నవీనవస్త్రముల ధరింపజేసి శృంగార [illegible] చేసి యథావిధిగా [illegible] తల్ప్ర [illegible] స్వీకరించెను. ఇంతలో [illegible] మని [illegible] అంత సుశీల మోహనుని [illegible] తన [illegible] తీసికొని [illegible] పరస్పరులో [illegible]. [illegible] పరస్పరకడ గ్రామ స్త్రీలందరును నవీనవస్త్రముల ధరించి [illegible] లంకరించుకొని హాయిగా పాడుచు ఆడుచు [illegible] సౌభాగ్యమును గాంచుచుండిరి.

వి (ప్రా య ము వా రా (ప్రా య ము వా రి సే [illegible] పక్షము [illegible] మోహనుడు ఆ వత్సరము ప్రాయమగు [illegible] తన తోటివారితో ఆడుచు పాడుచు [illegible] పరస్పరులోపడెను. ఆ సమయమునకు సుశీల చూచినది, ఇంకే మున్నది సుశీల పరువిడి వచ్చెను. ఆకాశము బ్రద్దలగునట్లు [illegible] ఏడ్చుచు [illegible] తనయింటికి తరమానపంపెను.

హా! భగవంతా మంటగలసిన దాసీది! ఏ స్త్రీయు [illegible] పిల్లవానినిరీయ [illegible] నా పీతాంబర [illegible] పోయినదేమో! నా పంచెంగనూనె చెదరిపోవునో యేమో! రెండురూపాయల వెలగల నా పూలదండ వెళ్ళిపోవునోయేమో యని యనుకొనుచు యుందరు [illegible] కాని [illegible] రూప్యముల వెలగల ప్రాణముకొరకు పాటుపడరైరి [illegible] నిమిషములాయెను. ఒకవ్యక్తి గుణముదిగి సమాచారమడిగి కట్టుకున్న పట్టుధోవతిని పైకిచెక్కి నీటిలో [illegible] కేను [illegible] వెండవమునుగు [illegible] పిల్లవానిని దీసి సుశీలకప్పజెప్పి వెంటనే [illegible] వెళ్ళిపోయెను. ఇంతలో మోహనుని తండ్రి డాక్టరును వెంబడించుకవచ్చి పిల్లవాడు బ్రతికియుండుట గాంచి సంతసించెను. ఇంక రెండునిముషములైన పిల్లవాడు చనిపోవువాడని డాక్టరనెను. మోహనుని తండ్రియగు గోవిందుడు ధనికుడు [illegible] తన కుమారుని బ్రతికించినవాని [illegible] చాలకడప [illegible] కాని [illegible]

పదిహేను సంవత్సరములు గడిచినవి. సుశీల మోహనుని జన్మదినము నాడు [illegible] తనపుత్రుని రక్షించిన మహానుభావుని దర్శనమబ్బలేదని గుంజుచుండును. ప్రతిజన్మదినమురోజు సుశీల (౧౦౦) రూపాయిలు ఆవ్యక్తికి ఇవ్వవలెనని వేరే తీసిపెట్టును. [illegible] (౧౫౦౦) రూప్యములు [illegible] వ్యక్తి [illegible] ప్రతస్త్రీలందరును సుశీల [illegible] వారివారి [illegible] బహుదీనముతో [illegible] రూప్యములు [illegible] పోవువారు. ఇటు మోహనుడు [illegible] తల్లిదండ్రికిచ్చిన [illegible] రూప్యములన్నియు [illegible] వాడు [illegible] గోవిందుడు [illegible] కోపగించుచుండెను.

కాలచక్రము [illegible] గిరులుకొని [illegible] గోవిందుడు [illegible] అప్పుడే [illegible] స్వర్గమునకేగెను [illegible] ఒకరోజు [illegible] మోహనుడు [illegible] పరస్పర [illegible] ఒక [illegible] మనికి ఇష్ట [illegible] సంసార భారమంత [illegible] మోహనుని [illegible] సంపతులు గోవిం [illegible]

[illegible] and published by G[illegible]

మోహనునికి వడ్డీవ్యాపారము అలవాటుగా నుండెను. అదే సమయమునకు ఒక అవిరాణదారుడు సర్కారులో బాకీపైకం చెల్లించవలసి యుండియు చెల్లింపక రాజాజ్ఞను ధిక్కరించెను. అంత రాజాజ్ఞానుసారం వాని యధీనములో నున్న గ్రామము హర్రాజుగావించిరి. మోహనుడు తనితరులకన్న ఎక్కువ హెచ్చించి ఆయూరును కొనుకొనెను.

ఇప్పుడే మోహనుడు వడ్డీవ్యాపారముగాడు అవిరాణదారుడు తనయుద్యోగములో నాకరుడు సమీపమున ఊరికి [illegible] తీసికొని "క్రొత్త [illegible]

ను [illegible] రైతులందరును యధాశక్తి కానుకలొసంగిరి. అందరు చరణములను నిలబడిరి. అందరు తల్లిదండ్రులువలె [illegible] మోహనుడు [illegible] చెప్పిరి. వీరిలోవానికి [illegible] చ్చినసంగతి తెలిపినను వాడెవ్వడో వానిగర్వమడంచవలెనని త్వరగారప్పించుమని భటుల పట్టుకవచ్చిరి. వాడు [illegible] మోహనుని [illegible] అయ్యా నేను [illegible] నేరము.

దెను. ఇంతటి అవిరాణదారుల పెక్కండ్రు చూచినాను కాని వీలాటివాడు [illegible] నన్నంతరను గౌరవింప [illegible] నన్నులాంగదీయకుడు ఇది చిత్రము. [illegible] కామన్నదికానివాడు కాని నేను [illegible] దండమునకు [illegible] బాపోనదానుండనై యుండువాడ గాను. [illegible] తోను [illegible] బంధవులకులోబడి [illegible] వెళ్ళిపోయెను.

ఇటుపరస్త్రీలు కామన్న కడకువచ్చి తమతమ విధేయతను జూపిపోయి. వారిలో [illegible] భార్యయగు [illegible] గూడానుండెను. ఈ యువ [illegible] అప్పుడప్పుడు [illegible] కామన్నకడకువచ్చి [illegible] బడియుండెను.

భాద్రపదమాసము చెరువుకుంటలు నిండియుండెను. పంటలన్నియు [illegible] ఎటుజూచినా కన్నులపండు వేయుండెను. పంటలచేండ్లు [illegible] చేలు [illegible] నేను మోహనుని సౌధములో [illegible] ములు [illegible] సౌధమంత [illegible] తోరణములతో అలంకృతమైయుండెను [illegible] పరిభాగము [illegible] నిండియుండెను. [illegible] మంగళవాయిద్యములచే ప్రతిధ్వనించుచుండెను. ఇదంత ఎందులకో మీకు తెలియునా? నేడు మోహనుని (౨౩) వ జన్మదినము.

రాముదాసుకు ఒక చిన్న ఇల్లు ఒక ఆవు ఒక పొలముతప్ప మరేమిలేదు. మోహనుడు నిర్దయుడైన రాముదాసు గర్వమడంచవలెనని వాని పంటనెల్ల హర్రాజుగావింప నియమించెను. రాముదాసు ఊరిలో నందరితో మంచిమాటగలవాడు. ఊరిలో ఒకటట్టు సంతోషము ప్రబలిన [illegible] తను [illegible] పొలముపోయిన రాముని జీవనాధారము [illegible] నీరేమిజేయగలరు. [illegible] నిరాధారిడైపోయెను గాని ప్రార్థనలు [illegible] మోహనుని కోర [illegible]

కామన్న రక్షకుడైన [illegible] సంభాషించుచు మోహనుని పిటబడుట ఒకవ్యక్తి [illegible] ప్రతిసంవత్సరం (౧౦౦) రూపాయిలు తీసిపెట్టు [illegible] చెప్పి [illegible] ఆవ్యక్తి [illegible] సాజన్న [illegible] కామన్న ఇంతెన్నెహితరాలునయినను [illegible] మోహనునికుండగము చెప్పలేదు [illegible] పిలుచుచు వానిని విక్రయించి కాలచక్రము [illegible] ఒకవారి పెద్దవానిబడి [illegible] పోయెను [illegible] ఇదివరకు తప్ప [illegible] అవును అనలో గామకొనెను. ఇంకేమున్నది [illegible] పాలమూపోయెను! ఇల్లు [illegible] సౌఖ్య [illegible] ములు [illegible] రాముదాసు [illegible] మోహనుని [illegible] కష్టముల పాలయి [illegible] చెను. ఒకవంటి మోహనుని [illegible] కామన్న [illegible] చెప్పిన [illegible] పోవువారు కాని వీరి మాటను [illegible] వారితిన [illegible] నిర్భాగ్యము [illegible]

[illegible] కరసుప్పుకున్నదేవగలు [illegible] కంచలో [illegible] ఇప్పుడైనను [illegible] మోహనుడు [illegible] కామన్న [illegible] ఇచ్చిన [illegible] కాని నాను స్వీకరించుట గాని [illegible] కామయ్య [illegible] మరణిం [illegible] మగ నా [illegible] దినములు [illegible]

అదేరాత్రి [illegible] మృతికొందెను. [illegible] కామన్న ఎన్ని [illegible] ఒకవారి [illegible] (౧౫) ఇచ్చిన [illegible] (౧౦) ఇమ్మనెను. అప్పుడు [illegible] రెండు [illegible] కాపాడి [illegible] నన్ను క్షమింపుడు [illegible] తీసుకొని [illegible] స్వర్గమునకరుగెను.

కామన్న [illegible] (౧౦) పది రూపాయిలుగూడ కట్టియుండెను. [illegible] తీసికొనిపోవువారి [illegible] అవే వెంకటేశ్వరుని [illegible] మిగిలినమునకు [illegible] జీవితమును గడిపిరి.

నేషనలిస్టు పార్టీయొక్క లక్షణములు

పండిత మాలవ్యాగారివద్దకి రాజా సర్ విశ్వనాథ ఆయ్యంగారులో బాలమంది కాంగ్రెసునాయకులతోను హిందూసభవారితోను యిష్టాగోష్టిగా సంభాషించెను. నేటిరాత్రియును రేపు యిదయమునుగూడ యిష్టాగోష్టి సంభాషణలు జరుగును. నేషనలిస్టుపార్టి ఎన్నికల ప్రకటనను పూర్తి వీరాలోచించుచున్నారు. దానిలోని వివరములు

శాంతియుతములగు న్యాయ పద్ధతులవలన పూర్ణస్వరాజ్యమును బడయుటకొరకు యీ పార్టివారు ప్రజలలో జాతీయతతో గూడిన విశాలభావనను సలుపుచేసెదరు

[౧] ముఖ్య సమస్యలను జాతీయదృక్పథమునుండి తిలకించి బహుజనులకు లాభకరమగురీతిని పరిష్కరించుట [౨] దేశమున వివిధమతములవారిలో నైకమత్యమును లికగి చుట అందులకు సమష్టినియోజకవర్గముల నందరును అంగీకరింపదగినవి అన్నిమతములవారిలోను దూరదృష్టిగల నాయకులందరునుగూడ తెలిపియున్నారు. [౩] శ్వేతపత్రమును సాంఘిక పరిష్కారమును తిరస్కరించుట

సాధ్యమైనంతత్వరలో దేశమున వెలకొల్పుటకు ప్రజలను సిద్ధపరుచుట అందులకు త్వరలో ప్రజాప్రతినిధి సంఘము సమకూర్చి రాజ్యాంగవిధానమును సిద్ధపరుచుట

అసెంబ్లీలో ఈ పార్టీ [illegible] కాంగ్రెసుకు సర్వవిధముల తోడ్పడెదరు

అసెంబ్లీలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు సాంఘిక పరిష్కారము సంపూర్ణ తటస్థముగా నుండును. నేషనలిస్టుపార్టి [illegible] లు దానిని తిరస్కరించెదరు

కాంగ్రెసు ప్రత్యేకముగ దీనికిని సంబంధములేదు

కావున కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు వోట్లు నివ్వవలెనో నేషనలిస్టుపార్టి అభ్యర్థులకు వోట్లనియ్యవలెనో వోటర్లు నిశ్చయించవలెను అని వీరి ప్రకటనలో నున్నది.

కల్యాణ జమునాదాసు మెహతా బాబూరావు గోకుల డి కే పతే డాక్టరు సహారా, ఎం ఎస్ అణే, బి ఎస్ మూంజేగారునుగూడ నాగపూరు మీదుగా నేడు కలకత్తావెళ్ళిరి.

కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ బోర్డువారే అసెంబ్లీకి నిలువంబడగోరిన అభ్యర్థులలో సాంఘిక పరిష్కారమును తిరస్కరింపగోరువారు మందునగానే బోర్డువారిని అభ్యర్థులుగా నిలిపెదరు అని బోర్డువారి యుద్దేశము అని మహాత్ముడు కల్యాణగారికి ప్రత్యుత్తరమును పంపిరని తెలిసినది.

స్వదేశీ

మహాత్ముని వ్యాసము

మద్రాసు, ఆగస్టు ౧౩ —

ఈ సంవత్సరారంభమున స్వదేశీ ఉద్యమనిరతులు తమ ఉద్యమముల నన్నిటిని సాకల్యముగా వాకొనిరి స్వదేశీ అనగా నేమో నిర్ధారణ చేయవలెనని నన్ను కోరిరి వారికి చాల యిబ్బందులు కలవు. బట్టలలో అనేకరకములగు స్వదేశీ బట్టలు కలవు పలువురు పలువిధములకు నిర్ణయములను సూచించిరి శ్రీయుతులు శిరరావు, జాలభాయి వారలతో నేను ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరిపితిని. అందుపైని సమగ్రముగ నిర్వచనము చేయుట అసంభవమని నేను గ్రహించితిని. నేను దేశమునందంతటను చాలసారులు సంచారము చేసియుండుటచే స్వదేశీ సంఘము లెట్టిపని చేయుచున్నవియును నేను తెలుసుకొంటిని. ఇప్పుడు జరుగుచున్నదని ప్రజలను మోసగించుటచే చాల మంది యీ మోసకృత్యములలో తమశక్తులను వృథపరచుచున్నారు. తాము తమ్ము తామే వంచించుకొనుచున్నారు" అను నా అభిప్రాయము నాకు దృఢముగా కలిగినది. ఇది నిజమైన అభిప్రాయమే గాని స్వదేశీ సంఘములలో పనిచేయుచున్న వారిపైని నేనెట్టి నిందను మోపుటలేదు. ఈ స్థితిని వారు తెలుసుకొనజాలక తాము దేశసేవ చేయుచున్నామని వారు నమ్ముచున్నారు.

మనము యే వస్తువులనుగూర్చి ప్రచారము చేయు నవసరము లేదో వాటికి మన మిప్పుడు ప్రదర్శనములలో చూపుచున్నాము. ఈ ప్రదర్శనముల వలన నిట్టి సరుకులకు లాభమును నష్టమును కూడ కలుగదు. మనము బట్టల మిల్లులను ఎంచదార ఫ్యాక్టరీలను బియ్యపు మరలను గూర్చి ప్రచారము చేయు నవసరము లేదు. గ్రామములలో ప్రతిరోట్టుములతోను చేయు గానుగలతోను వడ్లదంపు రోళ్ళతోను పనిచేసి బ్రతుకువారికి అండలేకుండ చేయుచున్నారు. మిల్లుబట్టలను, ఫ్యాక్టరీ పంచదార మిల్లు బియ్యము మున్నగు అనారోగ్యపదార్థములను దేశమునందు వ్యాపింపజేయుచున్నవి. ఖద్దరుబట్టలను బెల్లము ముడిబియ్యము మున్నగు విటమినులుగల పదార్థములను ప్రజలు వాడుటకు వీలులేకుండ పోవుచున్నది. కావున ఇప్పుడైనా మనము మన పొరబాటును తెలుసుకొని ఖద్దరు చేనేత బెల్లము దంపుడు బియ్యము మున్నగువాటిని గూర్చి అధికముగ ప్రచారమును జరుపవలెను. గ్రామవాసులు సుఖముగా జీవించుటకు మూలాధారములగు నీగృహపరిశ్రమలను చాలవృద్ధినొందించుట మనకు ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ఆవసరములను గూర్చి ప్రచారము చేయవలెను. ప్రదర్శనములను జరుపవలెను. వివిధ గ్రామములలో పనిచేయువారి ఆదికస్థలను కనుగొనవలెను. మిల్లులవలన గ్రామములలో పనిలేకుండ పోయినవారి సంఖ్యను నిర్ణయింపవలెను. గ్రామపరిశ్రమలను వృద్ధినొందింపవలెను. మిల్లులపోటీని యెట్లు ఎదుర్కొనవలెనో చెప్పవలెను. ఇదివరకు మనము వీటిని ఉపేక్షించుటవలన గొప్ప అపరాధమును చేసితిమి. దేశమునకు దారుణమగు నష్టము కలుగజేసితిమి. మనము మిల్లులవారికి నెట్టిద్వేషమును లేదు. ఏదేశస్థులైనను సరే స్వదేశమిల్లులవస్తువులు ప్రచారమునకు సంబంధించిన ప్రోత్సాహమును లేదు. స్వదేశీమిల్లులు విదేశీమిల్లుల పోటీవలన నష్టము కలుగుచున్నయెడల మనము స్వదేశీమిల్లులనుగూర్చి ప్రచారము చేయవలసివచ్చునుగాని ప్రస్తుతము మనదేశమునందలి మిల్లులకు మనసహాయ మవసరములేదు. విదేశములవారు పోటీచేయుచున్నను వారు యిబ్బందిలేకుండ గానే యున్నవి. కావున మనము ఇంకను మిల్లుల పోటీనుండి గ్రామములలో గృహపరిశ్రమలను కాపాడవలెను. గ్రామములలో వేలకొలది ప్రజలు ధాన్యము దంపుట చేనేత గానుగల వద్ద పనిచేసియుండిరి. వారందరు నేడు నిరుద్యోగులై యున్నారు. మిల్లులవలన వారికిపుడు పనిలేకుండ పోయినది. వీరిని కాపాడుట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. అందువలన గ్రామపరిశ్రమలను వృద్ధినొందించవలెను. ఇదివరకు గ్రామములలో ఖద్దరునుగూర్చి మాత్రమే కొంతవరకు ప్రచారము జరిగినది గాని తక్కిన గృహపరిశ్రమలనుగూర్చి యెట్టిప్రచారమును జరుగలేదు. నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగింపగోరువారు వీటిని గూర్చి ప్రచారము చేయుట కర్తవ్యము. ఇదిచాల కష్టమైనపనియని నేను కూడ అంగీకరించెదను గాని యిది చాలముఖ్యమైనది. ఆపనిని స్వీకరించినగాని సిద్ధము కాదు. ఇది చాల ఆవశ్యకమైనది. ఇది ఉపాయమునకు మూలమని నేను చెప్పగలను.

దృష్టాంతముగా నేనుమాడు పరిశ్రమలను మాత్రమే పేర్కొంటిని. ఇట్టివింక నెన్నియోకలవు. విద్యార్థులు నేడు యిటువంటి ప్రచారమును చేయవలెను. ఆపనిని ఆదరించవలెను. ఈపనిచేయు బీదవారికి వీటివలన జీవనాధారము కలుగును. దానివలన మనకందరకు విద్యార్థులకుకూడ ఉపయోగము కలుగును. ఏ పనిని చేయుటకు వీలగు దేశమునందుండు వారిద్వారా మనము చేయుచున్నది. గృహపరిశ్రమలను వృద్ధినొందించిన కొంత ఉపయోగము గలదని నేను చెప్పగలను.

కొన్ని స్వదేశీసంఘములు [illegible] పనిచేయవలసినది. [illegible] వీటిని చేయుట తీర్మానముచేసియున్నయెడల యిప్పటికే ధీమంతులు మన ఉద్యమమునకు తోడ్పడి సహాయమొనర్చుటకు చాల అవకాశములు ఏర్పడగలవు" అని గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము గత నెల శుక్రవారమునాడు వెలువడిన హరిజనపత్రికలో ప్రధానవ్యాసముగా ప్రకటింపబడెను.

హనమకొండ చారిత్రకచిహ్నములు

(కొండపాక కనకయ్య, ఆంధ్రపరిశోధక మండలి)

తొల్లి అనుమకొండపురమును మాధవవర్మ, పద్మసేనుడు, తెన్నమరాజు, ఎఱుకదేవరాజు మున్నగు రాజన్యులు పాలించుచుండిరనియు, అనుమకొండ యీ రాజధానిగ నుండెననియు స్థానికచరిత్రములు వాకొనుచున్నవి, కాని విశ్వసనీయమైన చారిత్రకవిషయము లెట్టివి లభింపకుండుట శోచనీయము. కాకతిరాజుల ప్రోలరాజునుండి అనుమకొండ నేటికీ దేశకమునకు ప్రసిద్ధముయ్యెను.

నేడు హనుమకొండయను నామము సహస్రస్తంభదేవాలయములోని శాసనములో అన్మకొండ అనియే యున్నది కొట్టి అన్మకొండయను పదము అనుమకొండగమారి అనంతరము హనుమకొండయని మారియున్నది. అనుమకొండ రాజ్యప్రాచీనశాసనములందు అన్మకొండ నామోత్పత్తి వివరణము వరలి హనుమకొండ చారిత్రకచిహ్నములను మాత్రమే యిందు వివరింపదలతును.

కాకతీయ మొదటి బేతరాజు కాలమునుండి చరిత్ర ము స్పష్టముగా ఏర్పడియున్నది. కాజీపేట దర్గాలోని శాసనమున శ్రీమహా సామంతుడను ప్రభువుని వీని బిరుదములు. ఆయిశాసనమునను వరించిన కాకతీయ మొదటి బేతరాజు పుత్రుడు కాకతీయ మొదటి ప్రోలరాజు మొదటి ప్రోలరాజు పుత్రుడు రెండవబేతరాజు మనకు పరిచితుడు. అనంతరము వచ్చి సంధిదేవాలయములోని శాసనము వలన ప్రసిద్ధిచెందిన రెండవ బేతరాజు కుమారుడగు ప్రోలుడు పరిపాలించెను. ఆ నృపతి శాసనములను లభించుచున్నవి.

ఇవి హనుమకొండ చారిత్రకవిషయములు. ముఖ్యముగ చారిత్రకచిహ్నముల విశేషములను వివరించుటకు ప్రోలరాజు అనంతరము వాని కుమారుడగు రుద్రదేవుడు రెండవప్రోలరాజు మరణానంతరము రాజ్యమును పాలించెను. సింహాసనమునకు వచ్చినపుడు పశ్చిమచాళుక్యుల సామంతుడై యుండెను. మరణానంతరము కాకతీయ సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యము స్థాపించెను. ఇట్లు సామ్రాజ్యమును రెండవబేతరాజు పుత్రులలో స్థాపించి కాకతీయ సామ్రాజ్య సౌధమును నిర్మించెను.

మహామండలేశ్వరుడగు రెండవ ప్రోలరాజు పవిత్రభూమియని, పితృపితామహులు కొలువైన అనుమకొండ సమీపమున రాజధానిగ చేసికొనెను. పద్మాక్షి పద్మాక్షి సిద్ధేశ్వరుని గుట్టలు మధ్యగల విశాలస్థలమే ఆ ప్రాచీననగరమని తోచుచున్నది. ఇచ్చట ప్రోలరాజు రాజమందిరములను నిర్మించెను. పద్మాక్షి సిద్ధేశ్వరాలయములు ప్రవేశమునకుగల రెండు తూర్పుదిక్కుననున్న ఉత్తర దక్షిణభాగములందు ప్రాకారములను కట్టెను. దేవాలయములకు వచ్చిన ప్రధానద్వారముల కెదురుగ నున్న ఈ మార్గము శిధిలమైనను గుర్తుపట్టవచ్చును. ఇచ్చటనే రాజభవనముండి వచ్చినయని తోచుచున్నది. రాజమందిరములకు సంరక్షణమునకై వాలుగా దిగ్గజ స్థలములను పూరించి మట్టికోటను కట్టెను. దక్షిణభాగమున సిద్ధేశ్వరస్థలము నుత్తర దక్షిణమధ్యను ప్రోలసముద్రము లేదా కటాకమును, తూర్పు ఉత్తరభాగమునందు బ్రాహ్మణవాడను నిర్మించెను. ఇట్టి నగరములన్నియు కాకతీయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీ విలాసములయ్యెను. అంతటితో ప్రోలుడు అంబికకు ఆలయమును నిర్మించెను. చెంతనున్న పర్వతమును ప్రదేశముపై కోటలు నిర్మించెను.

ఇక కోటప్రాకారములోనున్న ఆలయములు, విగ్రహములు, కొలనులు, శాసనములు శిధిలమై వీక్షింపవలసియున్నది. పద్మాక్షీదేవిగుట్టపై పద్మాక్షీదేవి ఆలయమున్నది. పద్మాక్షినిట ప్రతిష్ఠించియుండుటచేతనే కొండకు పద్మాక్షిగుట్టయని పేరువచ్చినది. పద్మాక్షి జైనదేవత. ఈ పద్మాక్షి దేవాలయమున నేటికిని శాసనమున్నది. దీనినిబట్టి ప్రోలరాజు కట్టించెనని తెలియుచున్నది. కాని సహస్రస్తంభదేవాలయములోని శాసనము ద్వారా ప్రోలరాజు నిర్మించినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ పద్మాక్షీదేవి ప్రోలరాజునుగ్రహమునకు చేతనే ప్రసిద్ధి. ఈ కొండపై జైనవిగ్రహములు చెక్కబడియున్నవి. ఆనాటి జైనులు వాటిని చేయుచుండినప్పుడు ఈ కొండపైనున్న విగ్రహములలో స్త్రీవిగ్రహము జైనదేవతయగు పద్మాక్షియని తలచుచుండిరి. శాని శ్రీకొండ్రదిరిమణి కవులు చక్కగ చెక్కించిరి. వారు అనేక జైనసాంప్రదాయముల చిహ్నముల నుంచిరి. కొండక్రింది భాగములలో పద్మాక్షీసరియగు విగ్రహము గలదు. ఇట్టివిగ్రహములు ఆలయములో వెక్కుటకు సాధ్యము ఏర్పడుచున్నది. ఇట్లు జైనవిగ్రహములను జైనశిలాశాసనమును బట్టిచూడ పూర్వమీ ప్రదేశము జైనులకు కేంద్రస్థానముగ నుండెనని స్పష్టపడుచున్నది.

తదనంతరము సిద్ధేశ్వరాలయము. ఇది యును శైవాలయమే. ఇందేశాసనమును లేదు. అందలి పనులు శిల్పచాతుర్యమును తెల్లడించుచున్నవి. దీని దిగువనొక కొలనుకలదు. తటాకములోనొక ఆలయమున్నది. తటాకములోని యాలయముండుట చూచుటకు వింతగొల్పును. ఈ ఆలయమునకు సంబంధించినవిగా తెల్లరాతిశిలనుండి యున్నవి. ఈ సిద్ధేశ్వరాలయమునకు కొంతదూరమున నొక శిలాశాసనమున్నది. అయ్యది ఆ రా శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారిచే ప్రకటింపబడెను. అందుకని అన్మకొండనుమాత్రము వర్ణించినారు. అందే ఘూహాలనునికి నారును చేయించనెంచుకుండుట వలన యెవరికొలము వాటిదేనని నిర్ణయించుట కష్టము. కొంత లిపిమాత్రము మొదటిది కొలము స్మరింపబడుచున్నది.

ఈ ప్రాంతమునకు సంబంధించి కొన్ని ఆలయములున్నవి. అందు ఆంజనేయునకుడి ప్రశంసనీయము. తదితర ఆలయములు శిథిలముల నున్నవి. శిల్పవైశిష్ట్యమాత్రమునుబట్టి తెలుపబడెను.

ఇక ఈ పద్మాక్షిదేవాలయ ప్రాంతమునందలి కోటయుత్తర భాగమును పరిశీలించిన రెండింప కోట ఉత్తరమున తూరుపునకుగు శిలాద్వారము ఉండెను. ఈ ద్వారము వెంట ప్రవేశించి అన్మకొండ నగరము అందలి రాజభవనములను గాంచుట వారలు చెప్పుచున్నారు. ఆ శిలాద్వారములన్నియు శిథిలమై, చివరకు నాటి చిహ్నములుగా చూపుమాత్రమేయున్నవి.

ఇట్లు సుప్రసిద్ధకాకతీయ రెండవప్రోలరాజు కాలమున ఆనుమకొండ రాజధానియై అత్యంతవైభవ ప్రఖ్యాతము తో వెలసెను. ఆట్టి లభ్యమగు ఆపేక్షించి సారాకృతిక చిహ్నములింకను చూపుమాయమైనవి.

ప్రోలరాజునకు పుత్రుడగు రుద్రదేవుడు అభిమానమును చూపి సహస్రస్తంభదేవాలయమును నిర్మించెను. హన్మకొండ యందు నిర్మించిన ఈ పార్థివసాన్నిధ్యముతో దేవదేవుని రుద్రేశ్వర, వాసుదేవ, సూర్యదేవులను ప్రతిష్ఠించెను. రుద్రదేవుడు వాటిని గుర్తించిన పరాక్రమశాలి. రుద్రదేవుడు పర్యటనముచేసి ఆఱువిధముల గాలించెను. ఈ రాజు మనకు రాజ్యమును కలిగించెను. ఇందు జైనులనయ ప్రత్యేకముపయు నవసరమను తలంచెను. సింహాసనము అలంకరించిన రుద్రదేవుడు రాజ్యాంగ ప్రశ్నలకు ఆజ్ఞలిచ్చుచే యుండెను.

రెండవ ప్రోలరాజు ఆకాలమున స్వయముగా వారు కట్టించెను. పాపనాశనకేశవ సహస్రస్తంభమండపమును కట్టించెను. ఇట్టి ఆలయరాజము నాటి నాగరికతను ఆచారములను అభిప్రాయములను, శిల్పశాస్త్రముల నైపుణ్యాతిశయమును, ఆంధ్రజాతి యౌన్నత్యమును అన్నిటికంటె గమనించదగిన విషయము రుద్రదేవుని సత్పరిపాలన పటిష్ఠతను, వారు కొనుచున్నది. ఇందొకగొప్ప కొనుకలదు. ఆలయద్వారమున శాసనము, రుద్రదేవుని రాజ్యాంగ నైపుణ్యాతిశయమును, సమాజ గుణములను, ప్రత్యేకాంధ్ర వ్యక్తిత్వమును తెలుపుచున్నది.

కొంత అన్మకొండలోని తదితరదేవాలయముల ప్రశంసనుచేసికొనుచు ప్రతాపరుద్రుని సమయ మునకొలము నాటికి లెక్కకుమించిన ఆలయాగములు ఆనాటి యోగ్యతను ప్రత్యేకంగా అత్యంతవైభవముతో నలంకరించిన, వాటి ఆలయములన్నియు శిథిలములగుచున్నవి. చెంగల్రాయ ఇదిపనిగము నొకఆలయమును కలదు. తదితర ఆలయములు, శిథిలమగుచున్నవి. వానిపై స్తంభములను, శిల్పము చెక్కిన కట్టడములను స్పష్టపడుచున్నది. మహిమ్యోపేతమైన ఆలయమొంటి నొకశిలయు అడి రూపుమాపినది. అందలి ఏలింగములు, కొన్నివిగ్రహములు, మనోహర దర్శనములు పోయినవి. సుగలిగినవారికి స్పష్టమేదు. పరిశోధకులు ఆదరణగనుగట్టి పూజలుసల్పుటకు మహా గనపతిదేవుని నాటిదని ఇన్ని పదములుగు తెలియును.

ప్రసాదరావు ఆర్టస్టేవర్ ... బజారు, హైదరాబాదు

జీర్ణమయియుండెడిదనియు, తర్వాత అన్మకొండపురవరమున, అ ర్ధపేటలగూరమున నున్న ఆలయముకూడ చక్రికకు సంబంధించి యున్నది; దీని స్థానికులు గుడిబండదేవాలయమనియు, రామారాయుని గుడియనియు వ్యవహరించుచున్నారు. ఇందలి శిల్పము ప్రాముఖ్యమైనది ఇది శివవిష్ణువులకు సంబంధించినది అలయమున కనుట| 'గొప్పజయస్తంభమున్నది దానియెత్తు దాదాపు ఎనిమిదిగజములు, ఇందు శాసనములేవు. శిల్పము ను బరీక్షింప, ఆలయమునకు గాంచ, యిదియు నాల్గవ శతాబ్దాంతము నాటిదని యూహింపవచ్చును నాటికే శిల్పము ప్రాచోదించు మహామహులు ఉన్నట్టి యుండిరని చెప్పనొప్పు ను. అంతటితో శిల్పప్రతిభా విశేషమంత మొందెను. తద నంతరము ధ్రువించబడుదని చెంతనున్న హనుమద్గిరి ఆలయము ఇందలి శిల్పము సామాన్యముగా నుండును. స్తంభములపై కొన్ని శాసనములున్నవి విఠలమంత్రి కొమారుడు ఎల్లయ్య ఇతని చిరుమిల్లిసదగండె కొండెప్ప, మానగండనిచుంటికనే దగు విఠల మంత్రికుమారుడు ఎల్లయ యనువంటి దాతభూలోకము కే డవరొయుక తెనుగులిపియు పదునాల్గవ శతాబ్దమును జూపుచున్నది ఇంకనిందు కొన్ని శాసనములు త్రయులను దీయవలసి యున్నది. శ్రీమాన్ శేషాద్రిరమణకవు లిందలి శాసనప్రతుల ను దీసి అంకములు స్వీకరించినందులకు కృతజ్ఞతా పాత్రు లగు.

హన్మకొండకు చెంతనుండు తటాకముల నింపుటకు పరి శోధించిన నీటిప్రాముఖ్యము బయలుపడును సిద్ధసాగరమును భద్రిచెరువును, శాలసముద్రమును, పైన పేర్కొనియున్నా ము. వీనిలోనివి మాధవరెడ్డిసంట, కోమట్లకుంట, మాధవరెడ్డి కుంటను బరీక్షించుటచే నిధియొక చారిత్రకకుంటయై, రెండవ ప్రోలరాజు నాటిదని తెలివది కట్టకశేసినశిలలో నొకశాస వకట్టయు లభించినది కుంటకట్టకు చేసిన రాళ్లన్నియు ఆలయ శిలలనుండి తెప్పించబడినవి యైయుండి, మూపువారకుని శేద్యమగు ను అదియొకొక కుంటచెంత నింకనుకొన్ని లింగములున్నవి, మొక్కకలలలో వంపులు, ఆలయస్తంభములు మండపములు, శిల్పకళలు దర్శనీయములు ఈ మాధవరెడ్డి కుంటశాసన ములో రామేశ్వరదీక్షితుని ప్రశంసగలదు. పేరుమాదిరెడ్డి కుంటయనబడు నానూట శాసనములో మాధవరెడ్డికుంటగ పేర్కొనబడినది తర్వాత శాలసముద్రము, ఇచ్చట. కట్టకు చేసినశిలలో నొకశిలాశాసనము చిక్కినది, అయ్యది రెండవ ప్రోలరాజునాటిది ఇందుప్రోల భూపాలుని విజయములు పేర్కొనబడినవి వందెలి వైపునుండి ప్రకటింపబడినది

ఇంక హన్మకొండలో గానబడు పలువిధములగు లింగ ములు, విగ్రహములు ప్రశంసనీయములు అనుమకొండగుట్ట యని వ్యవహరింపబడు కొండక్రింది వైపున ఒక జైనవిగ్రహము బాగుగ చెక్కబడియున్నది ఇయ్యది అత్యంత ప్రాచీనమైనదిగ యుండె ఎనిమిదవ శతాబ్దము నాటిదై యుండును. దానిఎత్తు దాదాపు ఎనిమిదిగజములు అచ్చటనింకనుకొన్ని జైనవిగ్రహ ములు దర్శనీయములు.

రెండవ ప్రోలరాజు సుప్రసిద్ధమంత్రియగు గంగాధరు డు వ్రాయించిన కరీంనగరము శాసనమునందన గంగాధరుడు అన్మకొండలో ననేకదేవళములు ప్రతిష్ఠించియుండెను శా ర్ఙాలయమును, ప్రసన్నేశ్వరాలయము, [illegible]లయమును, కేశవా లయము, ప్రసన్న చేన్నకేశ్వరాలయము కేశవాలయము, భీ మేశ్వరాలయము, [illegible] ఆలయరాజములు అన్మ కొండ నలంకరించెను కాని కాలవశమున నన్నియు రూపు మాసినవి ప్రోలభూపాలకుడు నిర్మించిన ఆలయములలో సి ద్ధేశ్వరాలయము మాత్రము కాలమాన్యమును జూపుచున్నది. ఇచ్చటనున్న మంటికోట పారంపర్యముగ రూపుమాయు చున్నది శిలాద్వారములు శిథిలరూపముగ నున్నవి

హన్మకొండలోని వీధులలో నెచ్చట జూచినను గను పించు వీరశిలలు, జైనవిగ్రహములు, లింగములు శిల్పకళలను బురుజులు, శిలాద్వారములు కోటప్రాకారములు, పరిశోధ కులదృష్టి నత్యాకర్షణముగనున్నవి పదివిలబాజారులో నున్న నందివిగ్రహము లభించిన శాసనము, అచ్చటి దేశచారిత్రక ప్రా ముఖ్యమును జూపుచున్నవి మట్టవాడకుబోవు త్రోవలోనున్న గొప్పలింగ మొకగొప్పకళాలయమును స్మరింపజేయుచున్నవి ఈస్థానికియూ ఓరుగల్లుకళాల వెనుకభాగమునందు కొన్నిలిం గములు, చారిత్రకచిహ్నములు దృశ్యములు అవి రుద్రదేవుని నాటివని యూహింపవచ్చును ఇట్టివాటి తక చిహ్నములను బ ట్టిమాసి, పూర్వము, ప్రాచీన అన్మకొండనగరము, పద్మాక్షి ఆలయము స్థానిక రాజప్రతునిధి, మనిలీబాజారు, కోమట్లప ప్రాంతములలో ప్రబలియుండెన కోమట్లపల్లెలో [illegible] కుగాస్తంభము, లింగములు చారిత్రకచిహ్నము [illegible] [illegible] సుగణేంద్ర విగ్రహము [illegible] ఒక వైత్ర [illegible] రి ఒహో ఇదం [illegible] భక్తియును పదము నాటి జనులలో విమానో పరస్పర ప్రేమ [illegible] [illegible] కవియోగ [illegible] [illegible] మన్త్య [illegible] వెళ్లిపో [illegible] [illegible] సంసార [illegible] [illegible] [illegible] పింగుళు [illegible] [illegible] నవయువ్వన [illegible] గోవిం [illegible] and published by [illegible]

పండిత రామచంద్రజీ హైదరాబాదు రాజ్యములోనికి రాగూడదు

ప్రపంచ ఆర్యసమాజముల కేంద్రసంఘము వారికి నిజాము ప్రభుత్వ రాజకీయ శాఖతో వ్యవహారము

(వైదికాదర్శ పత్రిక)

ఢిల్లీలోని సార్వదేశిక ఆర్యసభ కార్యదర్శియగు ఆ చార్య సుధాకరజీ. ఎం ఏ, గారికి హైదరాబాదు రాజ్యపు పొలిటికలు సెక్రెటరీ (రాజకీయశాఖ కార్యదర్శి) వద్దినుండి ఈక్రిందిలేఖ వచ్చినది:—

లేఖ

ఇదివరకు నేనుపంపిన గంజాయి గురించి నాటి తంతి వార్తకు అనుబంధముగా మీకు తెలుపుట ఏమనగా, ఢిల్లీ నివా సులగు పండిత రామచంద్రజీని హైదరాబాదు రాజ్యములో నికి రానియ్యకూడదని హుకుము జారీఅయినది ఈకారణము వలన పోలీసువారు పండితునిపైన జరుప గోరుచున్న అభియో గము ఎత్తివేసికొన బడినది.

జవాబు

పైలేఖకు ప్రత్యుత్తరముగా సెక్రెటరీ (కార్యదర్శి) ఈ క్రిందియుత్తరమును పొలిటికలు (రాజకీయ) శాఖవారికి పంపి యున్నాడు:—

[illegible] ప్రతులు [illegible] మీ జాబును గూర్చిన కాగితముల తీసుకొని యథాయోగ్యముగా పరిశీలించియున్నా ను గా, హైదరాబాదు రాజ్యములోనికి ఢిల్లీ వాసియగు పండిత రామచంద్రజీని బహిష్కరించినట్లు దెల్పను. పోలీసువారు పండితునిపైన తెచ్చిన అభియోగమును ఉపసంహరించుకొని నతరువాత, జారీచేసినసంగతి ఆర్యసమాజములలో చాల అం దోళనము కలిగించినది తెలుపటకై నేను హైదరాబాదులో తమతో కలిసినప్పుడు, ఆర్యసమాజము విషయమున కలిగింపబడి ననిర్బంధములను త్వరలో తీసివేసెదమనియు, పోలీసువారు ఇచ్చిన అనవసరములగు హుకుముల మూలమున కలిగిన పరిస్థితు లు తుడుపడుననియు తమరు నాకు నమ్మకము కలిగించితిరి.

కాని అట్టివకాశంబవిమియు మీ లేఖయందు కానరాదు ఇదినాకు చాల సంతాపము కలిగించుచున్నది మాలోకు సం ఘము యొక్క అధ్యక్షుడు మహాత్మ మహా హంసరాజీ చిత నిజాము ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తి యొకటిపంపి ఆర్యసమాజమునకు కలుగుచున్న యిబ్బందులను దానిలో తెలిపియుండిరి. ఈవిష యమున తమతో మిత్రభావముతో ప్రసంగింపవలెనని నా ప్రార్థన నేను ఇంతకుపూర్వమే పైన ఉల్లేఖింప బడిన విజ్ఞప్తి యొక్క ప్రతియొకటి తమకుపంపియుంటిని అది యిప్పటికే తమకు అందియుండవచ్చును కనుక నేను తమతో చేయు మనవియేమనగా తమవాగ్దానప్రకారము ఆర్యసమా జము తనమతప్రచారక స్వాతంత్ర్యమును ఉపయోగించుకొను టకు తగినవిధముగ సహాయము చేయవలయును ఆర్యసమాజము కోరునదేమనగా, ఇటువంటి అనిష్టమగుపరిస్థితులు కలుగకూ డదు. మరియు, నిజాము ప్రభుత్వము యొక్క హితచింతకుడ గు ప్రతిమానవుడును న్యాయబుద్ధి, పరస్పర సహకారములకు తగిన మర్యాదతోకూడిన సఖ్యత నిజాము ప్రభుత్వమునకును ఆర్యసమాజమునకును కలిగించుటకై యత్నించవలయును.

[సశేషము]

శ్రీ గోలకొండపత్రిక

పంచరత్నమాలు

కవిపాదు హేమాద్రి సత్యనారాయణరావు

కవిత్వధారాను (వర్ణన)

౧. గోలకొండ యాలోచిని
శ్రీకర గోల్కొండపత్రిక కమదయాలోదిత
గాహాత్యము చిరజీవిగ
దీక్షిత వైభవము లోనికి దశరథలోయో!

౨. గ్రామ రక్షణచేయు న్యాయికే పరిశ్రమ
లోబకేయుని మాత్కృ గ్రామగ్రామ
కష్టకష్టములు కరకల మంతకము
బాలికక్ష్మదకేలు బంధువిచ్చి
సత్యముడు అంతరంబు కష్టంబు అనవిన్ని
తెలుగులలో దర్పణంబు
తెలుగు పోకడలకు
[illegible]

౩. కి. [illegible] తెలుగు [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] గోలకొండ!

౪. కి. తెలుగుస్మృతి మహారాష్ట్ర [illegible]
[illegible] మహారాష్ట్ర [illegible]
తెలుగు గోలకొండ [illegible]
[illegible]

౫. కి. [illegible]
[illegible] గోలకొండ
పత్రికను దినపత్రికనై ప్రజలకెల్ల
[illegible]

౬. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

జిల్లాలవార్తలు

గ్రామాధికారులు

నిరంకుశాధికారులగుటకు ముఖ్యకారణము

నేటికాలమున గ్రామాధికారులు నిరంకుశాధికారులైరి, రైతు [illegible] ధ్వంసముచేయువారైరి (రైతులను పీడించువారైరి). అసలు గుట్టు మన పట్వారీలకు తెలియుచున్నది. ఇక నగరమునకు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు (అసలుగుట్టు) తెలిసి గ్రామాధికారుల [illegible] తొలగించుట న్యాయమని [illegible] పాఠకులు [illegible]

గ్రామాధికారులు బహుకాలమునుండి క్రింది ప్రభుత్వమునకు [illegible] వచ్చుచున్నారు. [illegible] గౌరవమును పొందుచున్నారు. [illegible] గౌరవము [illegible] గ్రామాధికారులు గ్రామాధికారమునుండి తొలగించి [illegible] గ్రామాధికారులు [illegible] ధనము మరియు [illegible] క్రింది ప్రభుత్వము [illegible] రైతులకు [illegible]

రైతులు [illegible] కేంద్రప్రభుత్వమునకు [illegible] అధికారులు [illegible] చేయుచున్నారో [illegible] గ్రామాధికారులు [illegible] తెలుగు [illegible] గ్రామాధికారులు [illegible] ప్రతిని [illegible] అధికారులు [illegible] గ్రామాధికారులు [illegible]

[illegible] గ్రామాధికారులు చేయుచున్న అక్రమము [illegible] [illegible] గురించి మనము ఏమి చేయవలెను?

[illegible] గ్రామాధికారుల [illegible] అక్రమములు [illegible] ఇట్టి పరిస్థితులలో కేంద్రప్రభుత్వము [illegible] రైతులకు [illegible] పత్రికలో [illegible] నుండి [illegible] చేయుచున్నారు.

గ్రామాధికారులు చేయుచున్న అక్రమము [illegible] క్రింది ప్రభుత్వము [illegible] పొందుచున్నది గనుక రైతు [illegible] క్రింది ప్రభుత్వమునకు [illegible] కేంద్రప్రభుత్వము [illegible] క్రింది ప్రభుత్వమునకు విచారణచేయుటకు [illegible] కేంద్రప్రభుత్వమునకు [illegible] కేంద్రప్రభుత్వమే స్వయముగా విచారణ [illegible] క్రింది [illegible] విచారణచేయుటకై ప్రార్థించు రైతుల [illegible] [illegible]

ఇట్లు

[illegible] మహాబూబ్‌నగర్ [illegible]

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీభావనామ సం॥ శ్రావణ బ॥ 3

సోమవారము

జనాభిప్రాయ ప్రకటనము

గతశుక్రవారమునాడు జమ్రుదుమహాలు నాటకశాలలో సమావేశమైన సభ సర్వవిధములచే తన స్మృతిపాత్రమై యొప్పుచున్నది నాటకశాల లోపలి భాగమునసే కాక చుట్టుపట్టులందెల్లను ఇసుకవేసినను రాలకుండునట్లు జనసమూహము కూడియుండెను. వచ్చినవారిలో హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, పారసీలు, వీరువారననేల మ. ఘ. వ. నిజామురాష్ట్ర రాజధానియందుండు వివిధ వృత్తులవారును నుండిరి. ఉపన్యాసకుల ముఖముచూచు నవకాశమును లభించని బహుళసంఖ్యాకులగు శ్రోతలును బయట నిశ్శబ్దముగా నిలబడి యంత్రముద్వారా వినబడుచుండిన వక్తృత్వతరంగములయం దోలలాడుచుండిరి. ఇది యపూర్వ సమావేశమని చెప్పదగి యుండెను.

సభా సమావేశోద్దేశ్యమునుబట్టియు నీసభ స్మరణీయమునదగి యున్నది ముల్కీయగు నొక గొప్పయధికారి, ఆత్మగౌరవభావమునకు లొంగి తనయుద్యోగము—వేలజీతముగల పదవిని—వదలుకొనినందుకు దేశీయులు వారి సేవావిశేషములన్న గుణగణనమును ప్రశంసించుచు, వారి [illegible] వదలుకొనగూడదను నభిప్రాయమును రాష్ట్ర[illegible]టయే ముఖ్యాంశము. [illegible] యమును ప్రకటిం[illegible] తీర్మాన మిట్లు [illegible]మముగ నంగీకరింపబడి[illegible]న్నది:

"హైదరాబాదు న[illegible]కరవాసులయొక్క ఈ మహాసభ నవాబ్ అలీ నవాజుజంగు బహద్దరుయొక్క అమూల్యమైనట్టియు మరువదగనట్టియు సేవలను మన పూర్వకముగ ప్రశంసించుచు, ప్రస్తుత కాలపరిస్థితిగతులనుబట్టి, నవాబుసాహెబుగారు తమపదవిని వదలుకొనుట సామాన్యముగా దేశమునకును ప్రత్యేకముగా తామీరాతు ఆబ్పాషీ శాఖలకును అపారమైన నష్టమును కలిగించుచున్నదను నభిప్రాయమును ప్రకటించుట అవసరమని భావించుచున్నది"

నవాబుగారి యోగ్యతలను దాదాపు ప్రతివక్తయు గంభీరముగ ప్రశంసించెను. అందరిలోను మొట్టమొదటివారును, అందరిలోను అత్యున్నతమగు కంఠధ్వని గలవారును, విఖ్యాత ప్రజాహిత తత్పరులునగు శ్రీయుత రామచంద్రనాయకుంగారి వక్తృత్వములోని ప్రతివాక్యమునకు వేలకొలదిగా గుమిగూడియుండిన ప్రేక్షకులు కరతాళధ్వనులు సేయుచుండిరి. మొత్తముమీద సభాచర్య ఆరంభమునుండి తుదివరకును మహాత్సాహభరితమై హైదరాబాదు ప్రజలకు సేవాతత్పరులగు నధికారుల సేవ విషయమున గల కృతజ్ఞతా భావమును వెల్లడించు[illegible]

అధ్యక్ష మహా[illegible] and published by [illegible] ఈ [illegible]హాసభ [illegible]

నవాబు నిజామతుజంగు బహాదరుగారు మున్ను ప్రభుత్వములోని యున్నత పదవుల నధిరోహించి రాజ్యాంగ శాఖకు మంత్రిగానుండి సగౌరవముగ ఆపదవినుండి యుపకారవేతనము పొందిన మహాశయుడు. వీరు ఈదేశమువారే. ఉపన్యాసకులలో నవాబు మహమ్మదునవాజుజంగు బహద్దరుగారు ఈ రాష్ట్రమునందలి సదరునాజము కోశ్యాలీపదవియందుండిన వృద్ధులు వీరిద్దరి సంబంధమును ఈ మహాసభకు ఒక దృష్టితో జూచిన ప్రాముఖ్యత కలిగించినదని యొప్పుకొనక తప్పదు వీరు సాధారణముగ బహిరంగ సభలలో పాల్గొనువారు కారు సర్వసామాన్యముగా నుపన్యసించు నుత్సాహముకలవారు కారు. అట్టివీరు ఈ మహాసభలో పాల్గొనుటవలన నవాబు అలీనవాజుజంగు బహద్దరుగారు పదవిని వదలుకొనుట ఎందరెందరి మానసముల కదలించినదో ప్రకటించుచున్నది.

ఇంతకును నవాబుసాహెబుగారు ఉద్యోగమును వదలుకొనుటకు గల కారణముల వివరములు తెలియవు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఆలోచనలలో ప్రభుత్వమువారికిని నవాబుగారికిని ఏదో అభిప్రాయభేదము కలిగినదని చెప్పుకొనుచున్నారు. జనులకీ విషయమున కలిగిన ఆందోళనమును దృష్టియందుంచి, ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమున ముఖ్యవివరములను ప్రకటనరూపమున బయట పెట్టుట సర్వవిధముల మంచిదని మేము సూచించుచున్నాము. ఇట్టి యవసరము దేశీయులలో పలువురకు స్ఫురించుచున్నది. యథార్థాంశములు బయలుపడుగాక!

స్థానిక వార్తలు

హైదరు స్ప్రిం[illegible]కి తేనీటివిందు

నవాబు సాలారుజంగు బహాదరుగారు మొన్న సా[illegible]ంకాలమున రైట్ ఆనరేబిల్ సర్ తేజబహాదరు సప్రుగారికి తేనీటివిందొసంగిరి

మార్వాడీ వాచనాలయము

మ రా శ్రీ కేశవరావు ఆంధ్ర ప్రావిన్షియల్ కాంగ్రెసుసభ కార్యదర్శిగారు సుల్తానుబజారులోని మార్వాడి వాచనాలయమును మొదటి సోమవారమురోజు దర్శించిరి

వివాహము

౨౨ ఆగస్టు సాయంకాలము ౮ ఘం మ రా పింగిళి కోదండరామారెడ్డి దేశముఖ్ కీసరగరముగారిచిరంజీవులగు, మ రా సుదర్శనరెడ్డిగారి వివాహము సౌ కుమారి ఇందిరా దేవితో రాజప్రతాప గిరిగారి కోఠి (హైదరాబాదు ఉస్మాని) యందు దివ్యముగా జరిగెను అపూర్వ ఏర్పాట్లు ఉత్తమపద్ధతినై నుండెను కోఠిమనోరంజకమై శోభించుచుండెను రంగు రంగుల విద్యుద్దీపముల కాంతి, పసిడికి తావియబ్బిన భాతినై యలరారుచుండెను

మ ఘ వ ప్రభువుగారు వాలాషాను రాకోమరులు, దుర్రెషెవార్ల సినోఫరు రాకుమారికలు గాక, సర్, మహారాజ కిషన్‌ప్రసాదు బహాదరుగారు, కడితర గొప్పగొప్ప సాలారీయోద్యోగులు, శ్రేష్ఠులు సాహుకార్లు, ప్రఖ్యాత న్యాయవాదులు సంస్థానాధీశులు, అమీర్లు, మహాశయులు ఎందరో ఆహ్వానింపబడి అల్పాహారవిందుచే సన్మానింపబడిరి.

ఉపన్యాసము

ఆనరేబిల్ సర్ అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యర్ . అడ్వొకేటు జనరల్ మద్రాసుగారు ౧౯ ఆగస్టు సాయంకాలము, హైదరాబాదులా కాలేజిలో నుపన్యసించిరి.

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి సన్మానము

మ. రా. పింగిళి కోదండరామారెడ్డిగారి నజరానా నొసంగు భాగ్యము

మొన్నటిరోజు మ ఘ వ మన ప్రభువుగారు, మ. రా పింగిళి కోదండరామారెడ్డి దేశముఖుగారిని ఆప్రభుత్వముతో సన్మానించిరి ఆపై రెండవరోజు రాజసన్మాన సంతోషసందర్భమున, మ రా పింగిళి కోదండరామారెడ్డిగారికి ప్రభువుగారిసన్నిధిన నజరానానిచ్చుభాగ్య మబ్బినది

ఉ. వి. వి కళాశాల, సంఘ వార్షిక సభ

౧౯ మొహరు ఉ. వి వి కళాశాల సంఘవార్షిక సభ, ఉ వి వి కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ గారగు మహమ్మదు అబ్దుర్రహమాన్‌గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. పెంకలో కళాశాల విద్యార్థులు పాల్గొనియుండిరి. సభా కార్యక్రమము, ఖురాను పఠనముతో ప్రారంభించినది. ఉ. వి వి కళాశాల సంఘపు భూతఅధ్యక్షులగు మిస్టరు మీరుమహమ్మద్ గతవర్షపు నివేదికను వినిపించెను, ఈసంవత్సరమునకై అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిన మిస్టరు గులాంమహమ్మదుఖాన్ బి ఏ ఘన అధ్యక్షోపన్యాసమును వినిపించెను అంత ప్రిన్సిపాల్ గారు,ఆదేశకమగు యుపన్యాసమునిచ్చిరి సభలో సుమారు ౨౦౦, ౩౦౦, విద్యార్థులు పాల్గొనియుండిరి

రాకపోకలు

౧౮ మొహరు, నవాబు అక్బరుయార్జంగు బహాదరు ఉమూరుమజహబి కార్యదర్శులు, మరియు మిస్టర్ అర్మ్‌స్ట్రాంగు జిల్లాదరు, గాబ సదరు నాజరుగారు గుల్బర్గ జిల్లానుండి తిరిగి వచ్చిరి

ప్రత్యేక గస్తులో మార్పు

౧౮ మొహరు, మిస్టర్ కృష్ణస్వామి ముదిరాజు హైదరాబాద కిల్లోర్యలుగారు, ప్రచురాలక సంఘ ఎన్నికలలో [దాల్] వాడికై అభ్యర్థిగానుండి "గోలకొండ"ను తనప్రత్యేకగస్తుగా నియమించియుండెను, ఇప్పుడు దాని బదులు స్వంతచిత్రమును ప్రత్యేకగస్తుగా నియమించిరి

విందు

౧౭ మొహరురోజు రాజ ధన్రాజగిరిగారి తరఫునుండి ఫ్లాస్‌బాగ్ కోఠియందు విందొసగబడెను ఈవిందులో సర్ తేజబహాదరుసప్రు, కర్నల్ డన్ను, మేజర్ గ్రేస్, మిస్టర్ ఫార్బిస్[illegible] నవాబు అస[illegible]రయార్జంగ్ బహాదరు, మిస్టర్ జస్పర్డ్, మొదలు వారలు పాల్గొనిరి

పాఠకులకు

సంపుటము ౯ సంచిక ౨౫వ తేదివాటి మా పత్రికలో సంపాదకీయ వ్యాసమున ప్రబుద్ధాంధ్ర సంపాదకులు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు పేర్కొనబడిరి నిజముగా తత్పత్రికా సంపాదకులు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు కాదు శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు పొరపాటుచే నామములు విపర్యస్తమైనవి

గో ప సం

నేటిసాంఘిక దుస్థితి

(ఉండవెల్లి రాంరావు)

అనాదినుండి జాతిభేదములున్నవి అందులకు పురాణములు, పవిత్రగ్రంథములు, నిదర్శనములు

"బ్రాహ్మణోస్య ముఖమాసీత్ బాహూ రాజన్యః కృతః
ఊరూతదస్య యద్వైశ్యః పద్భ్యాం శూద్రో అజాయత"

అని ఆన్నారు పెద్దలు. దీనివలన జాతీయ తారతమ్యములు ఈశ్వరకల్పితములు కాని మానవకల్పితములు కావని స్పష్టపడినది అంతియకాక శ్రీకృష్ణ భగవానుడుపదేశించిన పవిత్రగ్రంథమైనగీతలో చతుర్వర్ణములను పేర్కొనియున్నాడు.

"చాతుర్వర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మ విభాగశః
తస్యకర్తారమపిమాం విద్ధ్యకర్తారమవ్యయం"

ఇట్టి శ్లోకములనుబట్టి బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్యశూద్రులను నాలుగుజాతులు, పూర్వమే స్పష్టపడినవని బోధపడినవి. అనాదినుండి వచ్చుచున్న ఆచారములన్నియు [illegible] [illegible]

హిందూదేశము [illegible] ఆర్ట హిందూదేశము వేదము ధూర్తమైనదిగ [illegible] స్మృతి, పురాణేతిహాసములు [illegible] గొంపోయినది. జాతీయ [illegible] హిందూదేశపరిస్థితుల [illegible] [illegible] అధునిక సంఘ సంస్కర్తలను [illegible] అసత్యము, అధర్మము, అన్యాయము, హింసము, [illegible], డంబము, కామము, లోభము, మోహము, మున్నగు దుర్గుణ పరంపర [illegible] ఆని ఒక అనుభవశాలి వ్రాసియున్నాడు (ప్రపంచ పరిస్థితులు. మారినవి మారుచున్నవి మారనున్నవి అనాం అనుపదము [illegible] ఆత్మోన్నత్యమునకు వచ్చినవి. వర్ణధర్మముల [illegible] పటాపంచలైనవి [illegible] పోయినది. [illegible] ఇట్లు జాతి. మతమునకు, మఠియు నామమున [illegible] సంబంధము లేకుండ వచ్చినది.

హిందువులు [illegible] ప్రచారము చేయుచున్నారు [illegible] సర్వులు [illegible] సద్వ్యయించుచున్నారు. [illegible] హిందువులే. అనంతరము బ్రహ్మసమాజము [illegible] తమకుదాము [illegible] సంస్కర్తలని చెప్పుకొనుట.

కట్టు, బొట్టు, జుట్టు [illegible] కలిసినవి మాయని [illegible] అంధ్రవాఙ్మయములో [illegible] అన్నియు మారిపోయినవి „ఎల్లరు శోకోపహతులు.” అందరు [illegible] వాండ్లును కావురే.

పంచలుమాని [illegible] పై సెల్లికోటు [illegible]

ఇక కొన్ని గ్రామ్యములో [illegible] శర్మ, వర్మ, గుప్త, దాస, అను పదములను, [illegible] బ్రాహ్మణులకు గొప్పపదవి [illegible]. బ్రాహ్మణుల మార్గ [illegible] సంస్కృతమట. [illegible] మీదిచాంగమంపిండేదట సుధ [illegible] శరీరముపై [illegible]. ఇదివాటి చిత్రకొఱకు చిత్రపటము. బ్రాహ్మణవేషమును చూపెట్టుచున్నది. నేటి బ్రాహ్మణుల ఫోటో చూడండి. [illegible] బ్రాహ్మణులు సంస్కృతపండితులు నేడాంగ్లేయ పండితులు. ఒకవైపు కుర్చీలలోపాలివాండ్రు [illegible] [illegible] బ్రాహ్మణులు [illegible] యున్నారు ఇదేమికర్మము [illegible] వాదు [illegible] ఒకవైపు [illegible] గోలకొండపత్రికలో యున్నదు [illegible] బాపనవిద్దెడను నారమేడు [illegible] ప్రబోధముచేసెడు నుసకు హితముగానున్న సూత్ర [illegible] [illegible] మూలమనెనవి. [illegible] శృతిస్మృతి పురాణాదులన్న ప్రాచీనకాగితా లట్టలు పట్వారిగారి పాత దస్తరాలు

ఇక మన పండితుల ప్రబోధములు పరిశీలింపనగు [illegible]. షేక్స్పియరు [illegible] అంటారు Hamlet ను వ్రాసిన మహాకవి షెక్స్పియరు గొప్పవాడే కాదట. పోతన, తిక్కన, వనయ [illegible] శక్తి సామర్థ్యములను [illegible] ఇట్టివారును చెప్పదు కుచింపవు.

నూతన మహాత్మాలంటివారలకు కొందరు [illegible] [illegible] పెట్టుచున్నవి [illegible] తెలియదు. ఇట్టి [illegible] ఇట్టి [illegible] వాదులు అంటారు

కొంబట్టియున్న దురాచారములు దేశమునుండి [illegible] ప్పనవిబోధపడినది. మతము, మితము, అను పదములను తిరస్కరించినతర్వాత మానవుడు మంచిబిడ్డలను తిరస్కరించుటకు తెనుదీయుడు పరమాత్ముడెక్కడినున్నాడని పైపం డిత్పకన్న పరమాత్ముడే లేడని తోచినతర్వాత భయాభయ

ములు [illegible] సంపితులపాలు వని, [illegible] ఆపామాన్య [illegible] ధర్మములు, [illegible] [illegible] పతాపతులై ప్రయత్నింతురు. స్వబుద్ధి, [illegible] అన్నియు మార్చుకొంటారు

పరధర్మ [illegible] ఆట్టిధర్మము నవలంబించుట [illegible] స్వధర్మమ [illegible] అని పలికినారు [illegible] స్వధర్మము నిరుగుణమైనను అనుకూలముగనుండి [illegible]

కావున గోలకొండపత్రిక సోదరులారా! దేశకాల పరిస్థితులు మారినవి అందేయియు సందేహములేదు. అయితే కాలపరిస్థితులనుబట్టి స్వధర్మముల [illegible] జనాంగీయ [illegible] [illegible] టుకొనుటయుత్తమమా! పరమతము నవలంబించుట పులినిజూచి నక్క వాతపెట్టుకున్నటులే యుండును స్వధర్మముగా పాటుటయే మానవధర్మము

విషాదము

ఇదివరకు కొత్వాలుగానుండి పెన్షను పొందుచు చాలించుకొనియున్న రాజాబహద్దరు వేంకటరామా రెడ్డిగారి భార్య రాణీగారు మొన్న దినముననుండి అస్వస్థతగానుండి ౧౯-వ తేదీన రాత్రి ౧౨-౨ ఘంటలకు మృతినొందినట్లు వార్త తెలుపుటకు చింతిల్లుచున్నాము. పరమేశ్వరుడు వారికి స్వర్గము నొసగుచు గాక! కొత్వాలుగారికిని, వారి బంధువర్గమునకు మనశ్శాంతి కలుగజేయు నీశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

కేలవురులో సహాయము

సర్ మహారాజ కిషన్ పర్షాదుబహదరుగారి ఆజ్ఞానుసారము ముక్తానంద గ్రహాపత్రాద్] కేలు ౧౦౦రూ కల్దారు ఒకసారి సహాయము నొసంగుటకు మంజూరి నివ్వబడినది

సహాయము

మహారాజ సర్ కిషన్ పర్షాదుబహదరుగారి ఆజ్ఞానుసారము, మహమ్మదు అబ్దుర్రహిమాన్ సాహెబ్ విద్యార్థి మహమ్మదన్ కాలేజి సహాయార్థము [౧౨౦] కల్దారు సహాయము నొసంగుటకు మంజూరినివ్వబడినది.

సహాయ వేతనము

సర్ మహారాజ కిషన్ పర్షాదుబహదరుగారి ఆజ్ఞానుసారము శ్రీ. శ్రీ. సదాశివరావు ఉస్మానియాయున్నతపాఠశాల నాంపల్లి ఉపాధ్యాయుని భార్యకేరు విమరూపాయల సహాయవేతనము మంజూరి గావింపబడినది.

బహిష్కారము

మ. ను. వ. ప్రభుత్వ గారి ఆజ్ఞానుసారము హిందిరా స్త్రీయుల గ్రంథమాలా ఆత్మీయ ప్రకటింతమును, శ్రీ శ్రీ సరస్వ శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ [illegible] బజారన్ (సంయుక్తరాష్ట్రము) ముద్రితమగు ..వరమాత్మ కొండా యను పుస్తకము నైజాంరాష్ట్రములో బహిష్కరింపబడెను. గాన పైపుస్తకప్రతులు మనరాష్ట్రమున నెవరైన అభించిన ప్రభుత్వమువారు తమయాధీనము గావింపగోరెదరు.

శాసనసభ సభ్యులు

సభ (ర) జనిరల్ (కి) శాసనసభ నిబంధనల ప్రకారము క్రింది యధికారులను, శాసనసభ సభ్యులుగా రెండువత్సరముల కా౨౨ షహరేవరు ౧౩౪౩ నుండి ౨౨ షహరేవరు ౧౩౪౫ వరకు, పై జారీచేయ బడ్డ సర్వసభయందుమున పాల్గొనుచుండ మంజూరినివ్వబడెను.

౧ నవాబు ఫఖరుయార్జంగు బహదరు
౨ ,, జీవను ,, ,,
౩. ,, అక్బరు ,, ,,
౪. ,, మాసర్ నవాబుజంగు ,,
౫. ,, రయూవ్ జంగు ,,
౬. రాజబహదరు బిశ్వేశ్వరనాథగారు
౭. పండిత నారాయణరావుగారు.

హైదరాబాదు
బజారుధరలు.

[కొడారపు లక్ష్మీనరసయ్య ఉస్మాన్ గంజ]
19—8—1934

			వల్లా 1 కి	రు	అ
గోధుమలు:—కెలాల్య			మొ	12	12
			వరకు	13	8
	డిటో			14	8
బియ్యము:—దొడ్డువి			మొ	11	0
			వరకు	11	8
,, నానకరాంలు కొత్తవి			మొ	13	0
			వరకు	12	8
	డిటో	పాతవి		14	0
			వరకు	14	8
,, శ్రీదిసాంబారులు కొత్తవి				14	0
			వరకు	14	8
	డిటో	పాతవి		14	8
			వరకు	15	0
,, రామసాగరాలు		కొత్తవి	మొ	13	4
			వరకు	18	12
	డిటో	పాతవి	మొ	13	4
			వరకు	13	12
కందులు		పెద్దవి		10	8
			వరకు	11	0
డిటో		చిన్నవి	మొ	10	4
			వరకు	10	8
కందిపప్పు		పెద్ద	మొ	14	8
			వరకు	15	0
		చిన్నవి	మొ	14	0
			వరకు	14	4
పచ్చపెసలు				10	0
పెసలపప్పు				14	0
			వరకు	14	8
నల్లపెసలు				7	0
			వరకు	8	0
మినుములు				7	8
			వరకు	8	0
మినపపప్పు				14	8
			వరకు	15	0
ఉలవలు				6	0
			వరకు	5	8
జొన్నలు				9	8
			వరకు	9	12
శిరిసెనగలు				12	0
పుప్పి				12	0
			వరకు	12	8
తవుడు				2	8
			వరకు	2	12
పత్తిగింజలు				6	0
			వరకు	6	8
అలచందలు				10	0
			వరకు	11	0
అనుములు				9	0
			వరకు	10	0
బటానాలు				9	0
			వరకు	9	4
బెల్లము			మొ	19	0
			వరకు	21	0
పట్టిచక్కెర			మొ	20	8
			వరకు	22	0
వేరుసెనగ గింజలు				11	0
			వరకు	11	8
పసుపు	12 సేర్లకు			13	0
			వరకు	14	0
మిరపకాయలు			మొ	40	0
			వరకు	60	0
చింతపండు				7	0
			వరకు	8	4
మెంతులు మంచివి 16 సేర్లకు				1	12
			వరకు	1	14
అల్లం	12 సేర్లకు			1	8
			వరకు	2	0
వేరుసెనగనూనె				2	6
			వరకు	2	8
నెయ్యి			మొ	61	0
			వరకు	63	0
తెల్లగడ్డలు			మొ	1	8
			వరకు	2	4
ఎఱ్ఱగడ్డలు	వల్లా 1 కి		మొ	5	0
			వరకు	6	8
మద్రాసు చక్కెర		దొడ్డది		13	1
	డిటో	సన్నది		13	12
సెనగలు			మొ	11	14
			వరకు	11	8
సెనగపప్పు			మొ	15	0
			వరకు	15	[illegible]

ప్రకటన

విక్టోరియా (మెమోరియలు) అనాథ శరణాలయమునందు అనాథ బాలికలను చేర్చుకొనుటకు నిబంధనలు. కొందరు పిల్లలుమాత్రమే చేరుటకు అవకాశము గలదు.

(౧) నాథుడులేని విధవరాండ్ర పిల్లలు, నిరుపేదలు, నిరాశ్రయులను మాత్రమే చేర్చుకొనగలము. (౨) ఆట్టిపిల్లలు ౧౨ సంవత్సరముల వయసుకు మించగూడదు. (3)పిల్లల గార్డియనులు దరఖాస్తుల నంపవలెను. (౪) పిల్లలను జూచుటకు వారమునకు రెండుపర్యాయములు మాత్రమే నిర్ణీతదినములలో అవకాశ మీయబడును. (౫)యిక్కడ చేర్చుపిల్లలను దగు సంబంధము దొరికి వివాహము [పెండ్లి] యగువరకు లేదా బయట ఎక్కడనయిన యోగ్యమైన యుద్యోగము దొరకువరకును యుంచునట్లు గార్డియనులు స్వహస్తముతో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్యవలెను; దరఖాస్తులు ఈదిగువ చిరునామాకు పంపగలరు:—

సూపరింటెండెంటు
ఎతీంఖానా, సఫానగర్.

and published by

నవాబు అలీనవాజుజంగుగారి సేవ

(౧౯౩౫ సోమవారం, ౧౨౪౫౩ నాడు జమ్రుదు మహలు నాటకశాలలో సమావేశమైన సభలో శ్రీయుత రామచంద్రనాయకు, ఎం. ఏ., బారిస్టరు గారి ఉపన్యాస సారాంశము)

మాన్యులగు సోదరులారా!

నేటిదినము హైదరాబాదు చరిత్రమునందు ముల్కీయుద్యమపు అధ్యాయమున స్మరణీయమైన దినము. ఇంతకుపూర్వము మనము ఎప్పుడైనను, ఎవ్వరు తమజీవితమునంతయు దేశమునకు సేవజేయుటయందు గడిపియున్నారు? ఎవ్వారి సేవ అమూల్యములుగ పరిగణింపబడినవో, ఎవరి యుపకారమును దేశీయులు ఇప్పటివరకు మర్యాదతో జ్ఞప్తి చేసికొనుచుందురో, అట్టి విశాలానుభవము కల మహాశయుల యోజనమాన్యమున! అట్టి సౌభాగ్యతయేగల వారియొక్క మహాశయుని సేవలను కొనియాడుటకై మనమందరము సమావేశమగుట జరిగియుండినట్లు నాకు తోచుటలేదు. దేశీయులందరు ఇటీవల కానవచ్చుచున్న ఉద్రేకము సర్వవిధముల అభినందింపదగియున్నది. దీనిని బట్టి మన హైదరాబాదు రాజ్యముయొక్క కాంతివంతమగు భవిష్యత్తునుగురించి ఆశ యుదయించుచున్నది. దేశీయులగువారు తమదేశవిషయములలో పాల్గొనక యెంతకాలము తటస్థులుగ నుందురో, అంతకాలమువరకు అభివృద్ధియనునది కలుగజాలదను విశ్వాసము దేశమునందిటీవల కలిగినది. దేశీయుల కష్టములను గురించిన జాలి దేశీయులకువారి కెంతయుండజాలదు! వారికి దేశముయొక్క కీర్తి ప్రతిష్ఠనుగూర్చి యుండునట్టి శ్రద్ధ ఇతరులకుండుట అసంభవము. ఇప్పటిమన ముల్కీ యుద్యమము ప్రపంచమందలి ప్రతిదేశమునందు అంగీకరింపబడుచున్నది యూరోపు అమెరికాలలో మాత్రమే కాదు. హిందూదేశమునందలి చిన్న చిన్న సంస్థానములలోకూడ యీయుంశము గ్రహించుచున్నారు. ఆచరణమును ఆరంభించియున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలోనే నేను మనము అలీనవాజుజంగుగారి ఉత్కృష్ట సేవలను ప్రశంసించుటకై గుమిగూడియున్నాము నవాబు అలీనవాజుజంగు ఆడంబరములేక నెమ్మదిగా పని చేయుచుండెను పబ్లికు ఎదుటికి ఒకసారైనను వచ్చినవాడు కాడు పత్రికలలో తమపేరును ప్రకటింపించుకొనిగాని వేరువిధముగాగాని ప్రఖ్యాతి సంపాదించుకొను ప్రయత్నము చేసినవాడుకాడు, అట్టిస్థితిలో జనులు ఆయనమీద ఇంతటి ప్రేమ గలిగియుండుటకు కారణమేమి! ఆయనయందట్టి యోగ్యతలు ఇట్టి జనవశీకరణమునకు కారణములైనవి! ఆయన యుద్యోగము వదలినందున ఇంత ఆందోళనము కలుగవలసిన పనియేమి? అని కొందరనుకొనవచ్చును కనుక వారి యోగ్యతను నేను సంగ్రహముగా చెప్పుచున్నాను ఏల అనగ అట్లు చెప్పనిచో ఈ మహాసభయొక్క ప్రాముఖ్యము బయటపడదు. అలీ నవాజుజంగుగారు ముల్కీలు. అంతేకాదు ముల్కీలయందు సర్వదాభిమానము కలవారు. దేశముపైన వారికిగల ఆదరము అకుంఠితము. దేశీయుల యభ్యుదయమును, వారిహక్కులను ముల్కీలగువారే సంరక్షించగలరని వారు మనఃపూర్తిగా నమ్మి ఆతత్త్వమునుస్థిరమే నడచుకొనుచుండిరి.

నవాబుసా॥ అతిశయమైన ప్రమోదబుద్ధి కలవారు; న్యాయబుద్ధికలవారు. వారి న్యాయవర్తనము ఒక లంచము తీసికొనకుండుట వరకు మాత్రము పొద్దుకలిగినది కాదు. ఆయన దేశముయొక్క నష్టమును తన స్వంతనష్టముగా భావించుచున్నాడు. అంతేకాదు దేశమునకు నష్టము సంభవించునని తోచినచో తన స్వంతనష్టమును తృణప్రాయముగ జూచువాడు. వీరికి తమపనియగు శిల్పవిద్యయందు అసాధారణ ప్రజ్ఞకలదు. వీరి యోగ్యత ఈకార్యవిషయమున ఒక హిందూదేశమందేకాక యూరోపు అమెరికాలందు ఖ్యాతికలది. ఆరాష్ట్రములోని శిల్పశాస్త్రనిపుణులతో సమానముగా చూడదగిన ప్రజ్ఞాధురంధరులు.

నవాబుగారు దేశక్షేమకరులు. వారియందు మతపక్షపాతము పేరునకైనలేదు. దేశవిషయముల నిర్ణయించుటలో మతపక్షపాతమునకు స్థలమిచ్చితిమా' దేశము ఏమాత్రము వృద్ధిపొందజాలదని వారు దృఢముగా నెరిగియున్నారు. అట్లుచేసినచో దేశీయుడగువాడు సంతుష్టుడు కానేకాడని వారికి బాగుగా తెలియును, వారిసిద్ధాంతమును ఆచరణయందెట్లుంచిరో చూడదలచినచో వారిశాఖ (సిరిష్తా) జూపగలదు. వారి కార్యాలయములో హిందువులు, ముస్లిములు. పారసీలు క్రైస్తవులు అందరు సమానముగా వభివృద్ధి గాంచుచుండిరి. వారి యోగ్యతలను గూర్చి యెంతయైనను చెప్పవచ్చును. కాని నావిషయము లేదు. నేను నేటిసభకు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుసూచన చేయుటకైయున్నాను. నేటి ప్రచండసభకు తగిన యోధ్యక్షులు నవాబు నిజామత్ జంగు బహద్దరుగారు. వీరు ముల్కీలు, ముల్కీలపైస్థాయిభిమానము కలవారు. దేశాభివృద్ధికరమైనట్టియు ప్రభువుకు కీర్తిప్రదమైనట్టియు, ప్రతియుద్యమమును వారికిష్టము. ఈ నవాబుగారు అసాధారణ శేముషీ భూషణులు. వీరి సామర్థ్య ప్రశస్తి హిందూదేశమువరకే పరిమితముకాక ఖండాంతరములలోకూడ వ్యాపించినది. వారు మన నవాబుఅలీ నవాజుజంగు బహద్దరుగారివలెనే దేశమునకు సేవజేసియున్నారు. వీరి యుద్దేశ్యము ఉద్యోగగౌరవ మనుభవించుట యనునది యొకటిమాత్రమే కాదు. యదార్థమేమనగా వారు ఉద్యోగమును స్వీకరించుట దేశమును యజమానుని సేకరించుటకొరకే. సారాంశమేమన వీరుమనకు గౌరవావహులు. అట్టివారి నెన్నుకొనిన సభాని ర్వాహకులు అభినందనీయులు. నవాబుగారు వారి కోరిక నంగీకరించుట మోదావహము

అఖిలభారత

నాయీ బ్రాహ్మణ మహాసభ

రజతోత్సవము

రాజమండ్రి, ఆగస్టు 21.—

డేరాగాజిఖాం అను గ్రామవాసు లయిన శ్రీ పండిత దయానందజీ మాజకీ మహాశయుడు ప్రప్రథమమున నాపోరు లు బ్రాహ్మణులు అని గర్జన మొనర్చి 1909 సంవత్సరమున ఎందును నెలకొల్పి ప్రచారము గావించి జాతిసేవజేసి సంఘమునకు గౌరవము సంపాదించగడంగి, భారతదేశమునందన్ని రాష్ట్రములందుం దోకేసకుచ పిలువవలయునని దీక్షవహించార ... సంఘముద్వారా గావించి పత్రిక ... విస్తరింపజేసి అనేక అఖిలభారత సభలు రాష్ట్రీయసభలు జిల్లా తాలూకా గ్రామసభలు జరిపి దేశమందంతటను సంఘముల నెలకొల్పి మహాసభ తరఫున పెక్కు గ్రంథముల ప్రచురించి గౌరవస్థానమును సిద్ధపరిచి శ్రీశ్వర్నమెంటువారి లెక్కలలోను జనాభాలెక్కలలోను హిందూదేశమందన్ని భాగములవారు ఒకే భాగమును రికార్డుచేయించి కీర్తిని గడించిన మన అఖిలభారత నాయీబ్రాహ్మణ మహాసభ స్థాపించి ఇప్పటికి అనగా ఈ ఆగస్టు మాసమునకు 25 సంవత్సరములు పూర్తియగును. గాన తత్ సందర్భమున ది 27—8—35 తేదీ సోమవారం రోజు "నాయీబ్రాహ్మణ రజత మహోత్సవము" భారతదేశమునందంతటను, ప్రతి పల్లెయందును, గ్రామములయందును పట్టణములందును అతి ఉత్సాహముగ జరుపవలసినదిగా అఖిలభారత నాయీబ్రాహ్మణ మహాసభాధిపతులగు శ్రీయుత పండిత శివరామ్‌శర్మ మహాశయులు ఆజ్ఞాపించిరి. అట్టి ఆజ్ఞాపత్రములను ఆంధ్రరాష్ట్రీయ నాయీసంఘ కార్యదర్శి నగు నాకు పంపించి మన ఆంధ్రదేశమునందు పలుతావులయందు మహాసభలు, ఉత్సవములు ఆనాడు విరివిగ జరిపించి వివరములను మహాసభవారి కెరిగింపవలసినదిగా కోరియుండిరి. కావున స్వజాతి సోదర సోదరీమణులెల్లరు మీమీ గ్రామములయందు సభలుగావించి సభావివరములను నాకెరిగించిన మహాసభకు తెలియజేయుదును, ఆంధ్రదేశ మహాశయులెల్లరును మహాసభవారి ఆజ్ఞను శిరసావహించి విరివిగ సభలు, ఉత్సవములు, జరిపి యీదిగువకార్యమును ఆచరణయందిడుకొని ఆంధ్రదేశ గౌరవము నిలిపి సభావివరములు వెంటనే నాకందజేయగలందులకు మిమ్మును మరిమరి ప్రార్థించుచున్నాను

మహోత్సవముజరిగింపవలసినవిధి

1. జాతీయ సోదరీమణులు ప్రతివారు తమ్మవనులను కట్టిపెట్టి ఆనందముగా దినమంతయు గడుపవలయును

2. ప్రతిగ్రామమునందును 5 గంటలకు సభలు జరుపవలయును.

3 ప్రతి యింటియందును సాయంత్రము కాగానే దీపావళివలె దీపములు వెలిగింపవలెను.

4. ప్రతిగ్రామమందును స్త్రీలు తమయింటియందుగాని, ఒకచోగూడిగాని హారతిపాటలు పాడవలయును

5. సభ జరిగినపుడు నాయీబ్రాహ్మణ మహాసభ చిరస్థాయిగ వర్ధిల్లునటుల భగవంతుని ప్రార్థింపవలయును

6. పసిబిడ్డలకు మిఠాయిలు బహుమతులు పంచిపెట్టవలెను

అని మహాసభవారి ఆజ్ఞాపత్రమునందు వివరింపబడినది

వైద్యరత్న ఆయుర్వేదశిరోమణి వైద్యభూషణ

డాక్టరు పొన్నాడ వేంకటాద్రి

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ నాయీబ్రాహ్మణ మహాసభ కార్యదర్శి

గోవధను నిషేధింపుడని విజ్ఞప్తి

బొంబాయి ఆగస్టు 22.—

మంగ్రోలు సంస్థానాధీశుడు గోవధ కనుజ్ఞనిచ్చుచు జారీచేసిన ఉత్తరువులు రద్దుచేయవలసినదిగా కోరుచు బొంబాయిలో స్థాపకు లోకసంఘము ... [illegible] ... అసంతృప్తిని ... సంస్థానపు జునగడ్ ... [illegible] ... కోరినది.

రవీంద్రకవీంద్రునకు డాకరు బిరుదము

కాశీ విశ్వవిద్యాలయము నొసంగనున్నది

కాశీ ఆగస్టు 28:—

కాశీ విశ్వవిద్యాలయమువారు నవంబరు 31వ తేదీని జరుగనున్న పట్టప్రదానోత్సవకాలము నందు రవీంద్రకవీంద్రునకు డాకరు ఆఫ్ లెటర్సు (సాహిత్య విశారద) అను బిరుద మొసంగ బడును. రవీంద్ర టాగూరుగారు స్నాతకులకు హితోపన్యాస మొసంగుట కంగీకరించిరి.

హరిజన సేవకసంఘము

స్థానిక సంఘము యొక్క కార్యదర్శులైన శ్రీ బస్వంతరావుగారు, యావద్భారత హరిజనప్రచారక సమావేశమున కేగియుండి, గత శనివారము నగరమునకు వచ్చిరి. సమావేశమున జరిగిన విషయముల చెప్పుచు నివ్వాడున్న సంస్థ నిరంతర పరిపాలనమునకు లోనై యున్నదని కొందరు శ్రీ మహాత్మునితో విన్నవించిరనియు సాధ్యమగు నంతవరకు ప్రజానుకూలముగా దానిని నిర్వహించవలెనని శ్రీ గాంధిజీగారు బోధించిరట. తరలి వచ్చునప్పుడు శ్రీ బస్వంతరావుగారిని మహాత్ముడు ఆశీర్వదించుచు స్థానిక సంస్థానాభివృద్ధిని గోరిరి. హైదరాబాదు పట్టణమును దర్శించవలెనని శ్రీ పండిత హృదయనాథ కుంజ్రూగారిని ప్రార్థింపగా నవకాశమబ్బినప్పుడు వచ్చెదమని వారు అంగీకరించిరి. అలహాబాదునకుబోయి, శ్రీ బస్వంతరావుగారు శ్రీ [illegible] గారిని దర్శించిరి. నాగపూర పట్టణములో [illegible] సంస్థ కార్యనిర్వాహణమును పరీక్షిం[illegible] ప్రియసంస్థలో జరిగిన మార్పులను [illegible] సంఘమువారు అమోదించియున్నారు. (ఆంధ్రపత్రిక)

జర్మనీ ఇండియా వ్యాపారము నష్టగిల్లుట

కలకత్తా, ఆగస్టు ౧౫:—

జర్మనీలో దిగుమతియైన [illegible] హెచ్చు మంకములు విధింపబడెను. అందుచే ఇండియా ఎగుమతివ్యాపారము తగ్గినది వర్తకప్రముఖుల ను విచారింపగా జనపనార, ప్రత్తి, తోళ్ల వ్యాపారము పూర్తిగా తగ్గినదని తెలియుచున్నది. జర్మనీ బ్యాంకుల క్రెడిట్ బిల్లులను కొనుటకు కలకత్తాలోనివర్తకులు జంకుచున్నారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులు వర్తకప్రముఖులకు ఆందోళన కలుగజేయుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

అరబ్బీ గుఱ్ఱము—గార్ధభము

కాంగ్రెసు — జస్టిసుపక్షముల తారతమ్యము

శ్రీ సర్దార్ శార్దూల్ సింగుగారి యుపన్యాసము

చెన్నపురి, ఆగస్టు ౧౭:—

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులున్న, సిక్కునాయ[illegible] శార్దూల్ సింగుగారు [illegible] పురి కాం[illegible]గ్రెసు [illegible] ఎన్ని కల [illegible] సందర్భము

and published by [illegible]

లో కాంగ్రెసుకును జస్టిసుపక్షమునకును భేదమేమియు లేదను బొబ్బిలిరాజాగారి మాటనుగూర్చి వారిట్లు చెప్పిరి.

"కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకును, జస్టిసుపక్షకార్యక్రమమునకును సామ్యముండుట యదార్థమే కాని ఆసామ్యము అరబ్బీగుఱ్ఱమునకు, గార్దభమునకు నుండునట్టిసామ్యము [నవ్వు] గుఱ్ఱమునకు వలెనే గాడిదకును రెండు చెవులు, రెండు కన్నులు, నాల్గు కాళ్లుండును కాని గుఱ్ఱము గుఱ్ఱమే; గార్దభము గార్దభమే! [నవ్వు] కాంగ్రెసు, జస్టిసుపక్షముల కుండెడి పోలిక యిదియే. కాంగ్రెసువారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యముగా కల్గి యున్నారు. ఇంగ్లీషువారు పోయినవారు క్షుద్రులగు స్వతంత్ర జాతులు తమతమ దేశములందెట్లున్నారో అదేవిధముగా, మన మును మన దేశమునందుండెడిహక్కు మనము కలిగియుండవలెను. జస్టిసుపక్షమువారు స్థిరముగా బ్రిటిషుప్రభుత్వము క్రిందనే యుండగోరుచున్నారు. వారియందునుండినసే గాని, తమ ఈ స్థితము లీడేరవని వారిభయము నిజమే కావచ్చును. సత్యమూర్తిగారుగాని రాజగోపాలాచారిగారు గాని చెన్నరాష్ట్రమునకు గవర్నరులైనపుడు జస్టిసుపక్షమువారికి మంత్రి పదవులు గాని, నెలకు నాలుగైదువేల సూష్యములు గాని ఎటులబ్బును. ' [నవ్వు] కావున వారలెప్పుడును బ్రిటిషువారి అడుగులకు మడుగులొత్తుచు వారి నాశ్రయించుకొనియుండు టావశ్యకమే."

దొంగకైన్నిద్రలేచి సర్పమును చంపిరి.

బొంబాయి, ఆగస్టు ౨౨:—

డాంబ్విల్లి అనుఊరిలో నొక రైల్వేటిక్కెటు కలెక్టరు తనయింట్లో నిద్రించుచుండెను. రాత్రివేళ తనమేజాబల్ల నెవరో తెరచుచున్నట్లు శబ్ద[illegible] ని తెలుపుగడియమీద పెద్దసర్పమొకటి చుట్టుకొనియుండెను. దానిని చూడగనే కేకవేసెను. అతనిసోదరుడుకూడ లేచివచ్చెను. ఇద్దరు కలిసి పామునుచంపిరి కాని ఇంతలో బల్లతెరచి దొంగవాడు విలువగలసొత్తు నపహరించితప్పించుకొని పారిపోయెను. (అ. ప్రె.)

వింతలు, విశేషములు

త్రీ క్ష తే రా!

౧౩' సంఖ్య అశుభప్రదమని పాశ్చాత్యులలో చాలమంది భావించుచుందురు. అందువలననే యూరపులోని చాల హోటళ్లలో ౧౩'వ సంఖ్యగల గదులుండవు. ఈమూఢవిశ్వాసము క్రీస్తుకు పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్నదని పరిశోధనల వలన తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులలోకూడ ఇది కానవచ్చుచున్నది.

అపూర్వ సిరస్త్రాణములు

పూర్వము బ్రిటిషుసైనికుల శిరస్త్రాణములు తగముతో జేయబడుచుండెడివి. ఇప్పుడు బెండుతో తయారుచేయబడుచున్నవి. తగరపు శిరస్త్రాణములకన్న నివి తేలిక నుండుటకాక తుపాకీగుండుకూడ దుర్భేద్యములు. పెద్దసమ్మెటలు తీసికొని తలపైకొట్టినను, శిరమున కేమాత్రము అపాయము కలుగదు.

సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్,

హైదరాబాదు - దక్కన్.

అన్ని తరగతుల స్త్రీల సౌకర్యార్థము మేము తగిన అర్హతగల అధికారిణియొక్క నిగరాని క్రింద అమర్చబడిన ఏర్పాటులతో స్త్రీశాఖ నొకదానిని ప్రారంభించినాము. తమ సొంత బ్యాంకింగు వ్యవహారమును వ్యయముగా జరుపుకొనదలచియు, తగిన సౌకర్యములు లేనందువల్ల అట్లు జరుపుకొనజాలని హైదరాబాదు స్త్రీలు యిప్పుడు ఈశాఖద్వారా తమ ధన వ్యవహారములను త్వరగాను, సుఖముగాను జరుపుకొనవచ్చును. మేము చేసిన ఈ క్రొత్త యేర్పాటు హైదరాబాదులో ఇతఃపూర్వ మెన్నడుగాని చేయబడనట్టిది. అన్ని తెగల స్త్రీలు వారికి మేము చేయదలచిన సహాయమునకు మమ్ములను అభిమానించి ఈ విషయములో మా సేవవలన లాభము పొందెదరు గాక.

పాలిసీలు హాలీనా తెలుగులో నివ్వబడును

"స్టార్" పాలిసీలు రద్దుకానేరవు. పట్టాలు హాలీలో జారీచేయబడును. అపాయకాల విస్తరణ, ఆకస్మిక ప్రమాద మరణము వలన రెండింతలలాభము, శాశ్వత అశక్తతలాభములు, పరకమైన నరెండరువిలువలు, గ్యారంటీ చేయబడిన బోనసులు, యింకను మొన్నితో లాభములు గలవు. వివరములకు వ్రాయుడు.

స్టార్ ఆఫ్ యిండియా ఐ. జి. అస్యూరెన్సు కంపెనీలిమిటెడ్ (మదరాసు)

బ్రాంచి — హనుమకొండ (దక్కను)

పి. యస్. శాస్త్రి,
నిజాంరాష్ట్రమునకు
డివిజనల్ ఆర్గనైజర్
c/o గోలకొండ పత్రిక

—చురుకైన ఏజంట్లు కావలెను—

ఆంధ్రబ్యాంకు లిమిటెడ్, మచిలిపట్టణము.

స్థాపితము 1923

బ్రాంచీలు: కాకినాడ, హైదరాబాదు, బెజవాడ, ఏలూరు
సబ్ ఆఫీసులు: సామర్లకోట, రాజమహేంద్రవరము,

క్రొత్త షేర్లు జారీచేయుట

అధికారము పొందిన మూలధనము	రు ౧౦,౦౦,౦౦౦
(ఇవి వాటా 1 కి రు 100 చొ॥ 10,000 వాటాలుగ విభజించబడినవి)	
జారీచేయబడిన మూలధనము	రు ౧,౫౧,౦౦౦
చందా వేయబడిన మూలధనము	రు ౧౫౫,౭౦౦
వసూలుచేయబడిన మూలధనము	రు ౧౧౫,౩౫౦
ప్రస్తుతము జారీచేసిన మూలధనము	రు ౭,౪౯,౦౦౦

రు ౧౦౦లు విలువగల వాటా ౧ కి ప్రస్తుతము వసూలుచేయదలచిన మొత్తము రు ౫౦ మాత్రమే.

అప్లికేషనుతో యివ్వవలసిన మొత్తము	రు౧౦
అల్లాట్మెంటు చేసిన మూడు నెలలలోగా యివ్వవలసిన మొత్తము	రు౨౦
తరువాత ఆరు నెలలలోగా యివ్వవలసినది	రు౨౦

ఈ బ్యాంకు పదిసంవత్సరములు జయప్రదముగా పనిచేసిన మీదట రాబోవు రిజర్వుబ్యాంకు షెడ్యూలులో మెంబరుగా చేరుటకును, ఆంధ్రదేశము నందంతటను యింకను ముఖ్యపట్టణములలో బ్రాంచీలను స్థాపించి వ్యాపారస్థులకు సౌకర్యములు కలుగజేయుటకును మూలధనము హెచ్చించుట అవసరమైనది. ఇట్టి అవకాశమును ఆంధ్రులు ముఖ్యముగా ఉపయోగించుకొని వాటాలను విరివిగా కొనగోరుచున్నాము.

ఈ బ్యాంకు యింతవరకు గత 10 సం॥ రల నుండి నగటున నూటికి నెలకు ముప్పావల వంతున లాభమును పంచిపెట్టినది. షేర్లు బరాబరిని యివ్వబడును.

వివరములు, ప్రాస్పెక్టసు, అప్లికేషను ఫారములు కావలసినవారు హెడ్డాఫీసునుగాని బ్రాంచీలనుగాని, వ్రాసిన బడయగలరు.

అపాయసూచన

అన్నముమీద అసహ్యత, ఆకలి, చిరాకు, మలబద్ధకము, వీర్యనష్టము మొదలగు లక్షణములు ప్రకోపద్రవకరమగు శత్రువు నీమీద వచ్చి పడుచున్నదని తెలుపు.

అపాయసూచనలు

వయివ్యాధులలో కెనికె నివ శాధపడు దురదృష్టము నీకు కలిగించినచో జగత్ప్రసిద్ధిగాంచిన మా

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

సేవించి నిన్నును, నీకుటుంబమును, నీ దేశమును కాపాడుకొనుము.

3౨ మాత్రలుగల డబ్బి ౧కి వెల ౧-౦-౦

ఆతంకనిగ్రహఫార్మసి,
౨౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రకటన.

యిందుమూలముగా మీకు తెలియజేయునది యేమనగా జి. సత్యనారాయణగారు, స్పెషల్ రిప్రజెంటెటివ్, సికింద్రాబాద్. వారిని కంపెనీ సెర్విసునుండి ౧౯-౭-3౪ నుంచి తీసివేయడమైనది గనుక కంపెనీ సంబంధమైన వ్యవహారములు వారితో జరుపుటగాని, కంపెనీ సంబంధమైన ద్రవ్యము వారికి యిచ్చుటకాని చేయకూడదు.

బి. నరసింహం,
మేనేజరు.

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరుకు గ్రంథములు

హిందువుల పండుగలు	1-8-0
ఉచ్చల విషాదనాటకము	0-12-0
శిశురక్షణ	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
నం ఘోద్ధరణ	0-6-0
కర్నూలురాజ వంశావళి	0-2-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
జీడికంటిరాము కథకము	0-1-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
తిప్పన్న చరిత్ర	0-0-6
రఘునాథ	0-1-6
చారుమినారు	0 1-0
పంచముల చరిత్ర	0-3-0
హాలీకర్లాను జంత్రి	0 2-0
కాల్లు కుబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రాంసరీనోట్లు ,,	2-0-0

గోల[illegible] [illegible] Street
[illegible]

కామినియా హేర్ ఆయిల్ / కామినియా నూనె

ప్రపంచమందు ప్రసిద్ధమైన వెంట్రుకలనూనె. దీనివలన వెంట్రుకలు బాగుగా పెరుగును, పుష్కల పరిశుభ్రమగును. చుండు మాయమగును. శిరస్సుకు వెంట్రుకలవృద్ధిచే నలంకారమిచ్చును. సౌందర్యమునకు చలువనిచ్చును. మనోహరమైన సువాసన నిచ్చును.

టపా ఖర్చులు ప్రత్యేకము	పెట్టె ౧ కి వెల ౧-౦-౦
	పెట్టెలు ౩ కి వెల ౨-౧౦-౦

సుగంధముల రాజు

ఓటో దిల్బహార్ రిజిస్టరుడు

ప్రాగ్దేశములందలి జనులకిది చాలప్రియమైన సువాసనగల అత్తరు. దీనివాసన మనోహరముగనుండును. చాలకాలమువరకు వాసనపట్టుకొని యుండును. నీచేతిరుమాలుపై కొన్నిచుక్కలను వేసికొనిన అనేకదినములవరకు నీవు దాని సువాసనకు ఆనందింపగలవు. ఈదినమే ఒకసీసా తీసికొని పరీక్షించుము.

వీ. పీ. ఖర్చులు ప్రత్యేకము	పావుఔన్సు వెల ౧-౮-౦
	౧ డ్రాము వెల ౦-౧౨-౦

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ

285 జుమ్మా మసీదు

పోస్టుబాక్సు 2083 బొంబాయి

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీ వ్యాపారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:— "మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుడు.

అద్భుతమగు పరీక్షింపుడు

వెల స్వల్పము — ఫలమధికము

శ్రీకృష్ణా సోపు ఫ్యాక్టరి నిజాం సబ్బు

బహుమతి చీటీలు

క్షేమము మా నిజాంసబ్బు డబ్బాలలోను ప్యాకెట్లలోను క్రింద వ్రాసిన వివరము ప్రకారము బహుమతి చీటీలు ఉంచి యున్నాము. నకిలి సబ్బులవలన కలుగు నష్టమునుండి తప్పించుకొనుటకుమాత్రమే ఈ పద్ధతి అవలంబింపబడినది. [illegible] ... హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు విమిత్తమే ప్రతి ప్యాకెట్లలో ... లాభకరమగు పద్ధతియమును పోగొట్టరని నమ్ముచున్నాము.

బహుమతుల చీటీల వివరము

౧ వ తరగతి బహుమతిచీటి రు॥ ౧౦ లు	
౨ ,, ,,	౫ లు
౩ ,, ,,	౩ లు
౪ ,, ,,	౨ లు

పయిన వ్రాసిన బహుమతిచీటీలు నిజాంసబ్బు డబ్బాలలోనయినను ప్యాకెట్లలోనయినను వెళ్ళినచో దయచేసి సికింద్రాబాదు మాదుకాణములో తెచ్చియిచ్చిన చీటీలో వ్రాసిన సొమ్ము ఇయ్యబడును. మా నిజాంసబ్బు డబ్బాలపయిన ప్యాకెట్లపయిన N S అనుముద్ర యుండును బాగుగా చూచుకొని ఖరీదుచేయవలెను. బహుమతి చీటీలపయిన కాశీకృష్ణయ్య తెలుగు దస్కతుండును లేనిచో బహుమతులు ఇయ్యబడవు. ప్రొప్రైటర్సు మన్యుఫాక్చరింగు ఏజంటు,

కాశీ కృష్ణయ్య అండ్ బ్రదర్స్

౧౮౦౦, మహాంకాళి గుడిపక్క సికింద్రాబాదు దక్కన్

డోంగ్రేగారి బాలామృతము

ఉపయోగించుట వలన

బలహీనను

పోగొట్టును.

బిడ్డలకు బలమునిచ్చి

సౌఖ్యము గలిగించును.

ఒకబుడ్డి వెల ౧ రూపాయి.

పోస్టుఖర్చులు ౯ అణాలు.

ఎల్లచోటులందును దొరకును.

K. T. DONGRE & Co,
GIRGAUM, BOMBAY.

ఆర్. ఆర్. గోపాల్

టెలిఫోను నంబరు ౫౦౮

అలావుద్దీన్ బిల్డింగ్

పత్థరుగట్టి హైదరాబాద్ (ద)

టెలిగ్రాము: గోపాల్

వర్షము ముఖాబిలా చేయడానికె

మావద్ద వాటరు ప్రూఫ్ కొనండి

తప్పుధర పనివస్తువి

REG. No. N. 45

Reg. No. M. 2185

24

STAMP

లను, సిక్కు...

సింగుగారు ...

గ్రాను ... and published by ... Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy